

Svatoanenské LISTY

4/2022

Čtvrtletník FNUSA V BRNĚ
www.fnusa.cz

PAVILON „P“ PO REKONSTRUKCI

POMÁHAJÍ KOLEGŮM 24/7

LABORATOŘE SLAVÍ

Představujeme Klinikou
zobrazovacích metod

Čeští vědci spojili síly
v boji proti neurodege-
nerativním nemocím

Dobrovolnice:
Pomáhat může každý

Novinky v provozu
pomáhají životnímu
prostředí

Užívání léčebného
konopí a jeho vliv na
schopnost řídit vozidlo

Dr. Petra Šedová přijala
pozdání do Bruselu

MEDICÍNA

AKTUALITY,
SPOLEČNOST

VĚDA, VÝZKUM,
VZDĚLÁNÍ

Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně

se sídlem
Pekařská 53, 656 91 Brno
IČ: 00159816

ÚSEK OŠETŘOVATELSKÉ PÉČE PŘIJME DO HLAVNÍHO PRACOVNÍHO POMĚRU:

VŠEOBECNÉ A PRAKTICKÉ SESTRY DO SMĚNNÉHO PROVOZU

ODBORNÉ POŽADAVKY:

- ▲ SŠ/VŠ vzdělání,
- ▲ uživatelská práce s PC,
- ▲ odpovědný přístup k práci,
- ▲ morální a občanská bezúhonnost.

NÁSTUP: ihned.

Pisemně přihlášky společně s motivačním dopisem, doložené strukturovaným životopisem s uvedením údajů o dosavadní praxi (možno i absolvent), zasílejte na e-mailovou adresu:
pavla.vymazalova@fnusa.cz

NABÍZÍME:

- ▲ stabilní platové a pracovní podmínky (platové podmínky dle nařízení vlády č. 564/2006 Sb. v platném znění),
- ▲ profesní růst,
- ▲ možnost kontinuálního vzdělávání,
- ▲ zázemí fakultní nemocnice v centru Brna,
- ▲ zaměstnanecké výhody:
 - 5 týdnů dovolené,
 - „Sick days“ – dva dny na zotavenou,
 - závodní stravování vč. příspěvku na stravu,
 - slevy a příspěvek na nákup v nemocničních lékárnách,
 - příspěvek na penzijní připojištění a životní pojištění,
 - nabídka výhodných jazykových kurzů přímo v nemocnici,
 - možnost ubytování v blízkosti nemocnice,
 - hlasové a datové tarify v rámci zaměstnaneckého programu na mobilní telefony pro zaměstnance a jejich rodinné příslušníky,
 - poskytování vybraných bankovních a finančních produktů za zvýhodněných podmínek,
 - sleva u vybraných poskytovatelů lázeňské péče,
 - příspěvek na rekreaci,
 - velký důraz na bezpečnost a zdraví zaměstnanců na pracovišti.

Kontakt/dotazy: Mgr. Jana Zvěřinová, náměstkyně pro ošetřovatelskou péči, tel. č.: 543 182 015, e-mail: jana.zverinova@fnusa.cz

VÁŽENÉ KOLEGYNĚ A KOLEGOVÉ, MILÍ ČTENÁŘI,

rok 2022 je pomalu za námi a než vstoupíme do toho nového, už s číslovkou 2023, je čas na malé bilancování. Pokud předchozí dva roky byly ovlivněny zejména koronavirovou pandemií, letošní rok byl ve znamení neméně závažné události, tedy války na Ukrajině.

Rád bych poděkoval všem zaměstnancům Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně, kteří se zapojili do pomoci ukrajinským uprchlíkům. Nemyslím samozřejmě jen finanční pomoc, ale také nasazení při ubytování matek s dětmi v prostorách našeho detašovaného pracoviště na Výstavní či při provozu UA pointu, který byl zřízen tamtéž.

Mezinárodní situace spustila také řadu ekonomických problémů, které dopadly i na naši nemocnici. Zvyšování cen elektřiny, plynu a tepla se dotýká asi každého z nás, v nemocničním měřítku to je však navýšení nákladů v řádu milionů. Přesto, že s takovým skokovým navýšením cen nemohl nikdo počítat, dokázali jsme se s tím v letošním roce vypořádat se ctí.

Pro příští rok je to však jedna z výzev, která před námi stojí. Chceme-li obstát, musíme začít každý sám u sebe, i kdyby to mělo být „jen“ vypínání počítače na noc či nepřetápění kanceláře. Všechny tyto maličkosti se na konci roku sečtou a za celou nemocnici dají dohromady nemalou sumu. Věřím však, že když jsme zvládli složité situace během koronavirové pandemie, zvládneme i toto. A budeme moci také v příštím roce zkvalitňovat služby pro naše pacienty – stejně jako letos, když jsme zrekonstruovali pavilon P. Součástí nově otevřených prostor je hemodialyzační středisko či rozšířená pneumologická ambulance s bronchoskopickým sálkem. V příštím roce pak plánujeme vybudování lůžkového oddělení pro onkochirurgickou kliniku FNUSA a LF MU a v uvolněných prostorách v budově J vybudovat LDN jednotku tak, aby se zvýšila kvalita poskytované následné péče v naší nemocnici.

Věřím tedy, že i když ekonomická situace není nejlepší, zachováme také v příštím roce vysokou úroveň zdravotní péče, kterou přinesou pacientům spokojení zaměstnanci naší nemocnice. Přeji Vám všem klidné a pohodové vánoční svátky a v roce 2023 především pevné zdraví, hodně lásky, porozumění i soudržnosti.

Všem zaměstnancům Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně bych také rád poděkoval za jejich velmi náročnou práci a popřál kromě výše uvedeného také spokojené, vyléčené pacienty a pevné nervy.

S úctou Vlastimil Vajdák

OBSAH

Představujeme Kliniku zobrazovacích metod	str. 4
Otevřeli jsme zrekonstruovaný pavilon P	str. 6
Blesk ordinace odhalila závažné zdravotní problémy	str. 7
Společně proti neurodegenerativním onemocněním	str. 8
Kardiovaskulární chirurgové na X. sjezdu	str. 9
Celostátní konference laborantů ve FNUSA	str. 10
Studenti optometrie a ortoptiky na konferenci	str. 11
Setkání pacientů po transplantaci srdce	str. 12
I. IKAK na konferenci ČSH	str. 13
Poděkování a ocenění MUDr. Miroslava Součka	str. 14
Ocenění prof. Jiřího Vítovce	str. 15
Vzpomínka na prof. Votavu	str. 16
Screening Alzheimerovy nemoci v lékárně FNUSA	str. 17
Trýblův dermatologický den	str. 17

Tým SPIS nehojí jen rány na těle, ale i na duši	str. 18
Abeceda vitamínů - železo	str. 19
(Ne) Zdravé cukroví	str. 20
Brňané nejsou na léčbu obezity sami	str. 21
Nejstarší brněnská zdravotní škola slaví 75 let	str. 22
Budoucí sestřičky darovaly hromadně krev	str. 23
Trasfuzní oddělení děkuje za přízeň	str. 23
Poděkovali zdravotníkům	str. 24
Pomáhat může každý, říká dobrovolnice	str. 26
DobroCentrum 2022 očima Mgr. Svatavy Kalné	str. 27
Nová dekontaminační jednotka	str. 28

Úspěšný podzim v Loschmidtových laboratořích	str. 30
Petra Šedová přijala pozvání do Bruselu	str. 31
O budoucnosti iktové péče se jednalo v Praze	str. 32
Akademie ICRC otvírá svět klinického výzkumu	str. 34
ICRC stopa na imunologickém sjezdu	str. 35
Léčebné konopí a jeho vliv na řízení vozidla	str. 35
Saste Roma: Reálné příběhy s prevencí	str. 38
Nový cíl pro léčbu srdečního selhání	str. 39

PŘEDSTAVUJEME: KLINIKA ZOBRAZOVACÍCH METOD FNUSA A LF MU

Klinika zobrazovacích metod (KZM) je zdravotnickým, výzkumným a vzdělávacím pracovištěm Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně a Lékařské fakulty Masarykovy univerzity. V rámci Jihomoravského kraje poskytuje nejen základní radiodiagnostickou a intervenční péči, ale i řadu specializovaných vyšetření a pokrokových výkonů.

Zaměstnanci kliniky pracují se třemi magnetickými rezonančními, dvěma výpočetními tomografy, třemi angiografickými linkami, 26 rentgenovými skiagrafy a 6 ultrazvukovými přístroji. „V příštím roce je v plánu modernizace a výměna dvou magnetických rezonancí, jednoho tomografu a jedné angiolinky,“ nastínil přednosta KZM doc. MUDr. Jiří Vaníček Ph.D. Od plánované modernizace a výměny starých strojů za nové si vedení kliniky slibuje zavedení nových vyšetřovacích metod a inovativních výkonů, s tím spojený rozvoj spolupráce s jak tuzemskými, tak zahraničními klinikami a centry a v návaznosti na to i prohloubení vědecko-výzkumné činnosti. Doc. Vaníček je v čele kliniky spolu s primářem MUDr. Igorem Suškevičem od roku 2011.

Nedílnou součástí činnosti KZM je výuka mediků LF MU. Studijní program radiologie je v současné době zařazen do 4. ročníku a je zajišťován formou stáží a přednášek nejen v češtině, ale i v anglickém jazyce pro zahraniční studenty. Klinika zajišťuje také povinné předatestační stáže pro lékaře zařazené v oboru radiologie.

Kromě běžných neurologických, ortopedických a onkologických MR vyšetření je už tradičním klinickým vyšetřením i magnetická rezonance srdce. „Klinika je nejvýznamnějším jihomoravským pracovištěm, co se týče kardiologických MR zobrazení. V roce 2021 personál vyšetřil i přes složitou pandemickou situaci téměř 700 pacientů, a to včetně celé řady specializovaných vyšetření, jako je například zátěžová perfuze srdce, zobrazení levé síně před RFA či zobrazení průběhu aorty neinvazivně, bez radiační zátěže a kontrastní látky,“ popsal přednosta pracoviště.

Díky spolupráci s I. interní kardiologickou klinikou FNUSA a LF MU se podařilo zahájit výzkumný projekt s názvem „Role imunitního systému při vzniku poškození myokardu u pacientů s onemocněním COVID-19“. Jeho cílem je vyhodnotit dopad sérových hladin zánětlivých cytokinů v průběhu akutní nákazy COVID-19 na následné poškození myokardu. Klinika se také účastní studie „DAPT-SHOCK AMI – Duální protidestičková léčba pacientů s akutním infarktem myokardu v kardiogenním šoku“. Již několikrát rokem se také využívá protokol pro MR srdce u pacientů s Duchennovou a Beckerovou svalovou dystrofií pro zlepšení časně detekce poškození myokardu.

Pracovníci kliniky provádí i řadu speciálních MR vyšetření, např. MR defekografií. Jedná se o neinvazivní vyšetření, které poskytuje detailní informace o pánevních orgánech a podrobně zobrazuje dynamické děje během defekace. Oproti klasické fluoroskopické defekografii je vyšetření pro pacienta komfortnější a navíc bez ionizujícího záření. K ostatním specializovaným, běžně nedostupným, vyšetřením, patří MR spektroskopie – tzv. neinvazivní biopsie, MR traktografie pro zobrazení mozkových drah, funkční MR vyšetření

mozku, MR enterografie nebo MR flebografie. Ve spolupráci s urologickým oddělením lze nově provádět cílenou fúzní biopsii prostaty. „Obraz z magnetické rezonance s vyznačeným ložiskem je přenesen do sonografického systému, pod jehož kontrolou probíhá biopsie. Vyznačením suspektního ložiska na MR je snížena pravděpodobnost jeho minutí, která je přítomná při opakované systematické biopsii,“ vysvětlil doc. Vaníček.

Ve spolupráci s hrudními chirurgy z I. chirurgické kliniky FNUSA a LF MU personál kliniky provádí také značení plicních ložisek pod CT navigací před jejich videothorakoskopickou resekci. V rámci onkologického programu se provádí embolizace tumorů a metastáz ve skeletu před operačním řešením ke snížení krevních ztrát a také se ošetřují některé tumory skeletu termoablačními metodami (RFA). Termoablace se provádí i u tumorů ledvin a jater, kde lze takto ošetřit také pacienty, kteří by radikální chirurgickou léčbu nezvládli. Pod CT i UZ se provádí řízené biopsie a drenáže kolekcí tekutin.

Specialitou RTG pracoviště je videofluoroskopické vyšetření polykacího aktu s rychlostí záznamu 30 snímků/sec, určené k detailnímu zhodnocení poruch polykání zejména u pacientů po centrální mozkové příhodě, s neurodegenerativními onemocněními a u pacientů z ORL kliniky. V roce 2021 bylo také nově zavedeno pokročilé vyšetření jater, tzv. ultrazvuková elastografie. Toto vyšetření lze u pacientů s chronickým onemocněním jater využít k vyjádření stupně fibrózy až cirhózy.

Angiografické pracoviště se každým rokem umísťuje na jednom z předních míst v počtu provedených periferních PTA v celé ČR. Je také významným neurointervenčním pracovištěm v endovaskulární léčbě pacientů s ischemickou CMP a mozkovými aneurysmaty. Podařilo se zvýšit i počet zavedených aortálních stentgraftů (EVAR).

Pracoviště se účastnilo několika klinických studií: TOBA II, Tension a Transcend, kde bylo hodnoceno jako třetí nejvýznamnější v Evropě.

V roce 2022 na pracovišti proběhl unikátní intervenční zákrok. Týmu pracovníků Kliniky zobrazovacích metod FNUSA a LF MU se ve spolupráci s kolegy z Neurochirurgické kliniky FNUSA a LF MU podařilo zatím jako prvním v České republice úspěšně implantovat léčebnou technologii WEB do aneurysmatu mozkové tepny a dosáhnout tak jeho vyléčení.

V rámci vědecko-výzkumné činnosti spolupracuje KZM na několika grantech a mnoha klinických studiích. Spolu s NCHK pracuje na grantovém projektu INTER-COST s cílem lépe zobrazit heterogenitu nádoru. Probíhá i spolupráce v rámci AZV grantů s Masarykovým onkologickým ústavem. Dále je klinika

součástí významných nadnárodních klinických studií, které se zabývají výzkumem CMP. Zdravotníci se věnují také studiím se zaměřením na léčbu Alzheimerovy či Parkinsonovy choroby, které jsou realizovány ve spolupráci s I. neurologickou klinikou FNUSA a LF MU. Již tradiční je spolupráce s týmem epileptologů I. NK v rámci Centra pro epilepsie Brno. Výsledky výzkumné činnosti se každoročně daří publikovat v časopisech s IF. Lékaři KZM se pravidelně účastní domácích i zahraničních kongresů a jsou členy výborů odborných společností.

„Na úplný závěr bych chtěl říct, že k úspěchu naší kliniky výrazně přispívá odhodlání jejích zaměstnanců. Oceňuji, že vždy přemýšlí i mimo rámec svých povinností a opravdu si vážím jejich přístupu, že nic není nemožné, a že dokážeme vše, na co se zaměříme. Tímto bych jim chtěl poděkovat za veškerou podporu a úsilí, kterou vynaložili v uplynulých náročných letech,“ uzavřel přednosta KZM doc. Jiří Vaníček, Ph.D.

OTEVŘELI JSME ZREKONSTRUOVANÝ PAVILON P

Moderní hemodialyzační středisko, rozšířená pneumologická ambulance s bronchoskopickým sálkem i prostor pro další rozvoj nemocnice. Kompletně zrekonstruovaný pavilon P nabídne pacientům i personálu Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně odpovídající zázemí s vysokým komfortem užívání.

Padesát let starý objekt budovy P byl zrekonstruován od dispozičních úprav přes zdravotní instalace, vytápění a rozvody chladu i elektrické rozvody až po obvodový plášť, u kterého byly zlepšeny také tepelně-izolační vlastnosti. Celková modernizace budovy vyšla na necelých 61 milionů korun a byla financována z projektu IROP REACT-EU.

Izolační jednotka dialýzy

První dvě poschodí zrekonstruované budovy patří hemodialyzačnímu středisku, které vzniklo sloučením dvou doposud od sebe vzdálených pracovišť. Větší prostory navíc umožnily navýšit kapacitu dialyzačních lůžek o dvě na celkových osmnáct, což umožní nárůst počtu dialyzovaných pacientů až na 280.

Bronchoskopický sálek

Vybudována byla také samostatná peritoneální, nefrologická a transplantáční ambulance. „Celé centrum je bezbariérové a dialyzační sály plně vybavené váhovými lůžky i zabudovanou podlahovou váhou,“ uvedla vedoucí lékařka hemodialyzačního pracoviště II. interní kliniky FNUSA a LF MU MUDr. Petra Strnadová s tím, že váha je důležitý indikátor pro dosažení optimálního stavu hydratace pacienta.

Pavilon P slavnostně otvírali spolu s ředitelem FNUSA Vlastimilem Vajdákem ministr zdravotnictví Vlastimil Válek a děkan LF MU Martin Repko

Novinkou je také centrální příprava a rozvod dialyzačního koncentrátu. „Doposud se několikalitrové kanystry s dialyzačním roztokem ručně přenášely k lůžku pacienta, nyní bude k dispozici rozvod, což ušetří čas a práci personálu,“ popsala MUDr. Strnadová. „Nové řešení bude mít také příznivý ekonomický dopad, jelikož umožní ředění dialyzačních roztoků přímo na pracovišti a nebude je tak nutné dovážet od výrobce,“ doplnil obchodní náměstek FNUSA PharmDr. Filip Ovesný.

Ve třetím patře budovy P pacienti nalezou pneumologickou ambulanci, a to včetně bronchoskopického sálku a stacionáře. Přesun z již nedostatečných prostor umožní rozšíření provozu o třetí ambulanci a pacientům nabídne odpovídající prostředí s výrazně vyšším komfortem. Nově zrekonstruované zázemí plicní ambulance bude poskytovat komplexní ambulantní pneumologické zázemí plně odpovídající a v některých aspektech i překračující potřeby FNUSA.

„V posledním patře bude během následujícího roku vybudováno lůžkové oddělení pro onkochirurgickou kliniku FNUSA a LF MU. Uvolněné stávající prostory oddělení v budově J umožní vybudovat LDN jednotku, která by společně s chystaným oddělením paliativní péče měla zvýšit kvalitu poskytované následné péče ve FNUSA,“ nastínil další plány ředitel Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně Ing. Vlastimil Vajdák.

BLESK ORDINACE ODHALILA ZÁVAŽNÉ ZDRAVOTNÍ PROBLÉMY

Nepodceňovat prevenci se vyplatí. Přesvědčit se o tom mohli lidé, kteří navštívili preventivní akci Blesk Ordinace na brněnském náměstí Svobody. Druhý ročník akce pod odbornou garancí Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně odhalil i závažné zdravotní problémy, zejména kožního charakteru.

Zdravotníci z I. dermatovenerologické kliniky FNUSA a LF MU zkontrolovali mateřská znaménka a další útvary na kůži 270 zájemců. V takovém počtu ošetřených narazili na čtyři melanomy, jedenáct basaliomů a dva spinaliomy. „Byl jsem poblíž náměstí, fronta před stanem nebyla tak hrozná, tak jsem si nechal poprvé v životě vyšetřit mateřská znaménka. A verdikt zněl melanom,“ uvedl pro deník Blesk Michal Hlaváč, kterého personál ihned objednal na odstranění. „Když se útvar správně a odborně odstraní v tomto raném stadiu, nebezpečí je minimální,“ uklidňovala pacienta sestra Iveta Kusovská a jako příklad uvedla případ staršího muže, kterému na ložské Blesk Ordinaci odhalila lékařka také nejzávažnější typ rakoviny: „Pánovi se nádor odstranil, nyní chodí na pravidelné kontroly a je v pořádku.“ Včasné podchycení změn je v tomto případě zcela zásadní.

Lékaři dále v centru města odhalili například vysoké hodnoty nitroočního tlaku u celkem deseti osob. Jedná se o jeden z hlavních rizikových faktorů při vzniku glaukomu neboli zeleného zákalu, který může vést až k úplné ztrátě zraku. Zájemci si mohli nechat změřit také krevní tlak, čehož využily zhruba tři stovky příchozích. „Vysoký tlak mělo zhruba deset procent vyšetřených,“ doplnil MUDr. Pavel Niedermayer, který v jednom případě naměřil i extrémně vysoký tlak 212/103 mmHg a dotyčnému doporučil co nejdříve navštívit praktika a problém začít řešit.

Lékaři v rámci doprovodného programu odpovídali na nejčastější otázky pacientů. Akci moderovala Eva Decastelo

Nechybělo ani vyšetření plic na přístroji s názvem spirometr. Zdravotníci FNUSA dvěma osobám diagnostikovali astma, u šestnácti zájemců zachytili zúžené dýchací cesty a u tří osob námahovou dušnost.

U stánku, kde si lidé mohli nechat změřit hladinu cukru v krvi, byl diagnostikován jeden nový diabetik. „V šesti případech jsme dále zaznamenali vysoké podezření na prediabetes a diabetes a celkově jsme pro pozitivní screening na odběr lačné glykémie k lékařům odeslali 64 osob,“ upřesnil MUDr. David Koupý.

Své aktivity představilo také DobroCentrum u sv. Anny, preventivní projekt Kardiovize ICRC nebo Transfuzní oddělení, které na náměstí Svobody šířilo informace zejména o darování krve. „Podařilo se nám provést 232 orientačních vyšetření krevních skupin. Doufáme, že některé z tváří potkáme i u nás v odběrovém centru,“ dodala s úsměvem vedoucí laborantka Markéta Boleslavová.

Akci pořádanou deníkem Blesk s generálním partnerem VZP zahájil ministr zdravotnictví Vlastimil Válek, který vyzdvihl důležitost prevence a oznámil, že od nového roku budou pojišťovnou hrazeny opět dvě preventivní zubní prohlídky ročně.

I přes nepřízeň počasí se akce setkala s velkým zájmem veřejnosti

JEDENÁCT INSTITUCÍ SPOJOLO SÍLY V BOJI PROTI NEURODEGENERATIVNÍM ONEMOCNĚNÍM

Za účelem propojení excelentních výzkumných neurologických týmů s podobným zaměřením vznikl v červenci Národní ústav pro neurologický výzkum (NINR). Projekt financovaný z Národního plánu obnovy poběží tři a půl roku a jeho hlavním příjemcem a koordinátorem je Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně. „První měsíce hodnotím jako úspěšné. Ukázalo se, že spolupráce všech jedenácti zapojených institucí a především jednotlivých výzkumníků funguje na výbornou,“ uvedl prof. MUDr. Milan Brázdil, Ph. D., přednosta I. neurologické kliniky FNUSA a LF MU a nově také hlavní řešitel celonárodního projektu NINR.

Co považujete v oblasti neurologických témat za aktuálně největší problém?

prof. MUDr. Milan Brázdil, Ph. D.

Nepochybně neurodegenerativní onemocnění. V souvislosti s dramaticky se prodlužujícím průměrným věkem dožití a celosvětovým nárůstem jejich výskytu vzrůstá také potřeba jejich soustředěného výzkumu. Tento imperativ je o to významnější, že zdravotní a ekonomický dopad na naši společnost bude v následujících dekádách enormní. Nelze přehlédnout, že neurologické poruchy se celosvětově staly nejčastější příčinou invalidity a druhou nejčastější příčinou úmrtí.

Zmiňované neurodegenerativní choroby jsou jedním z hlavních předmětů výzkumu NINR. Co o nich víme?

Neurodegenerativní mechanismy nejsou příčinou jen známých neuropsychiatrických onemocnění, jako jsou Alzheimerova a Parkinsonova nemoc. Zásadním způsobem se uplatňují například také při rozvoji epileptogeneze, vzniku

schizofrenie, u geneticky podmíněných neurovývojových poruch v dětském věku, nebo dokonce jako důsledek opakovaných traumat mozku spojených s kontaktními sporty. Jedná se o procesy s dosud nevyjasněnou etiologií a patogenezi a neexistující preventivní či kauzální terapií. Naši povinností je proto hledat a rozpoznat potenciální biomarkery neurodegenerace, abychom dokázali identifikovat ty neuropatologické procesy, které je způsobují nebo modifikují. Téma neurodegenerace je v současné době vysoce aktuální také v souvislosti s pandemií COVID-19. Podle prvních odhadů by mohla být spojena právě s rizikem rozvoje následných neurologických a psychiatrických onemocnění... O eventálních dlouhodobých dopadech tohoto onemocnění na nervový systém stále mnoho nevíme, ale existují oprávněné obavy, aby podobně jako po epidemii španělské chřipky a von Economovy encefalitidy nedošlo i nyní k dalšímu nárůstu počtu neurodegenerativních onemocnění. První výzkumy skutečně naznačují, že COVID-19 patří mezi neurotropní viry s potenciálem neurodegenerativní procesy iniciovat.

Díky NINR se výzkumu v této oblasti může věnovat koordinovaně jedenáct zapojených institucí...

Přesně tak, spojení sil nejlepších výzkumných týmů z významných univerzit a dalších institucí umožňuje maximálně využít dostupnou expertizu, efektivně sdílet a využívat stávající kohorty a nabraná data nebo například umožnit specializovaným výzkumným laboratorům provádět hodnocení dat tak, aby se práce soustředila do těchto centrálních laboratorů a neprováděla se na více místech naráz, či investovat do nákladného přístrojového vybavení, aniž by docházelo k duplicitám. Už jen taková spolupráce není málo, ale důležitým rozměrem projektu je také vznik národní autority, která bude určovat a podporovat národní politiku a strategii pro budoucnost excelentního neurologického výzkumu.

Je naděje, že v budoucnosti si medicína s neurodegenerativními onemocněními dokáže poradit?

U neurodegenerativních onemocnění běžně dochází k hromadění patologických proteinů, které se postupně šíří nervovým systémem – podobně jako u infekčních chorob. Současná věda již nabízí nástroje, kterými je možné detekovat tyto změny, což vede k rozpoznání neurodegenerativních procesů již ve stádiu nespecifických příznaků ohlašujících příchod nemoci. Národní ústav pro neurologický výzkum proto také usiluje o zavedení podobných moderních metod do výzkumu vybraných neurologických onemocnění, a to včetně zmiňovaného postcovidového syndromu. Úzkým propojením základního a klinického výzkumu v této nesmírně důležité medicínské oblasti bude, doufejme, v budoucnosti možné dosáhnout průlomových objevů, které po převedení do klinické praxe napomohou včasné diagnostice a léčbě celé řady neurologických onemocnění, které s neurodegenerací patogeneticky souvisejí.

X. SJEZD ČESKÉ SPOLEČNOSTI KARDIOVASKULÁRNÍ CHIRURGIE

Uskutečnil se X. sjezd České společnosti kardiiovaskulární chirurgie s mezinárodní účastí. Záštitu nad kongresem převzal ministr zdravotnictví ČR prof. MUDr. Vlastimil Válek, CSc., MBA, EBIR.

Program začal v neděli 23. října workshopem na téma robotická kardiiovaskulární chirurgie a soutěží mladých kardiiovaskulárních chirurgů, do které se přihlásilo jedenáct soutěžících. Večer se konal tradiční welcome drink, tentokrát v atraktivních prostorách hradu Špilberk. Součástí večera byl také křest dvou monografií (doc. Kačer, dr. Csanády).

Křest dvou monografií v rámci uvítacího večera na hradě Špilberk

Následující den sjezd slavnostně zahájen. Pozvání do předsednictva přijali děkan LF MU prof. MUDr. Martin Repko, Ph.D., a předseda ČLS JEP prof. MUDr. Štěpán Svačina, DrSc., MBA. V rámci slavnostního zahájení byla udělena nová čestná členství naší společnosti (doc. Dostalík, doc. Němec, prof. Pirk, dr. Slavíková, prof. Třeška). Dvěma členům společnosti (prof. Černý, doc. Němec) bylo uděleno ocenění – čestná medaile ČLS JEP, kterou předal prof. Svačina. Následovalo vyhlášení výsledků soutěže ČSKVCH o nejlepší vědecké práce a monografií za rok 2021 (doc. Baláž, dr. Tučanová, dr. Csanády).

Prof. El-Hamamsy (New York, USA) při slavnostní zahraniční přednášce

Poté už dostaly prostor slavnostní přednášky, domácí i zahraniční. Navrátilovu přednášku přednesl prof. Netuka, Hejhalovu pak doc. Špaček. Následovaly dvě přednášky významných zahraničních hostů, za obor kardiochirurgie prof. El-Hamamsy, za cévní chirurgii prof. Wisselink, oba z USA. Speciálními hosty byli naši kolegové z Ukrajiny. Jejich vystoupení, které se týkalo provozu kardiiovaskulární chirurgie během ruské invaze, bylo velmi emotivní a bylo odměněno potleskem ve stoje. Na závěr slavnostního zahájení bylo předsedovi společnosti, prof. Vojáčkovi, uděleno čestné členství Ukrajinské kardiochirurgické společnosti.

Následoval další odborný program, který kompletně pokrýval angiochirurgickou a kardiochirurgickou problematiku. Nechyběly přednášky endovaskulárních specialistů, kardiologů a angiologů. Novinkou letošního kongresu byla obědová sympozia, která se setkala s pozitivním ohlasem. „Košnění“ programu se staly také přednášky vyzvaných zahraničních odborníků z evropských pracovišť a z USA, které zazněly vždy na úvod sekcí, a které nám poskytly možnost konfrontace se zahraničními centry. Pracovní den byl zakončen valnou hromadou společnosti, na které byli, mimo jiné, vyhlášeni vítězové soutěže mladých kardiiovaskulárních chirurgů. Společenský večer byl pak dobrou příležitostí pro pokračování diskuzí z pracovního dne a pro upevňování starých a navazování nových kontaktů.

Také poslední den kongresu proběhl v pracovním rytmu, kromě dalších sekcí a zahraničních přednášek proběhla sekce posterová, sekce lékařských zdravotnických pracovníků a sekce Českého spolku pro mimotělní oběh.

Sjezdu se zúčastnilo celkem 366 lékařů a sester a 80 zástupců partnerů a vystavovatelů. Zaznělo 146 odborných sdělení, z toho 22 zahraničních. Kongres podpořilo 28 partnerů a vystavovatelů. Bližší informace o kompletním programu sjezdu naleznete na webových stránkách České společnosti kardiiovaskulární chirurgie.

Věříme, a ohlasy tomu nasvědčují, že jubilejní X. sjezd naší společnosti naplnil očekávání účastníků jak po odborné, tak i společenské stránce, a že získali řadu nových poznatků, které využijí při své každodenní klinické praxi.

**prof. MUDr. Robert Staffa, Ph.D.
Prezident kongresu**

LABORANTI SE SETKALI NA CELOSTÁTNÍ PRACOVNÍ KONFERENCI VE FNUSA

Více než devadesát laborantů se 7. října setkali v prostorách Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně v rámci Celostátní pracovní konference se zastřešujícím tématem Laboratorní diagnostika u jaterních chorob.

Bývaly časy, kdy se laboranti scházeli na seminářích či pracovních konferencích nejen z vlastního zájmu dozvědět se něco nového, ale také proto, že v rámci celoživotního vzdělávání museli být zařazeni do kreditního systému, spjatého s vydáváním osvědčení k výkonu zdravotnického povolání bez odborného dohledu.

Od 1. 9. 2017 byl kreditní systém zrušen, pracovníci již nemusí sbírat kreditní body za své vzdělávání, i když povinnost celoživotního vzdělávání zůstala zachována. Vzdělávací akce pořádaly odborné i profesní společnosti a bývala jich celá řada. Postupně těchto akcí začalo ubývat, protože poklesl zájem, ale vrcholem úpadku bylo covidové období spjaté s mnoha omezeními. Celoživotní vzdělávání sice pokračovalo, ale přeneslo se do trochu neosobní, distanční formy.

Na začátku letošního roku mne požádaly členky výboru Sekce zdravotních laborantů, České asociace sester, abych uspořádala celostátní pracovní konferenci zdravotních laborantů v Brně. Byla to velká výzva, neboť jsem vůbec netušila, jaký bude o takovou akci zájem, do jakých prostor tuto akci situovat, ani jak postavit program, aby zaujal laboranty všech odborností. Dříve pořádala tyto konference ve FNUSA paní Jana Veselková pod názvem Svatoanenský laboratorní den a program většinou naplňovala témata hematologické diagnostiky. Poslední taková akce se konala před dvěma lety a to v menším rozsahu.

Zvažovala jsem, jak propojit všechny laboratorní obory, aby se mohli zapojit všichni kolegové a aby to každému účastníkovi něco dalo. Stanovila jsem tedy nosné téma Laboratorní dia-

gnostika u jaterních chorob a oslovila jednotlivé ústavy a oddělení. Pan doktor Strnad z ÚSL připravil úvodní přednášku. Základní přehled jaterních onemocnění, pak navázaly přednášky o stanovení alkoholu, otravy houbami, otravy běžně dostupnými léčivy, následovaly přednášky z genetiky o dědičných poruchách metabolismu, mikrobiologové přidali infekce jater virové etiologie, zapojilo se OKB i patologie.

Přednášky ze všech oborů byly zpracovány přímo k danému tématu a byly nesmírně zajímavé. Kdo nám chyběl, byli imunologové, což nám bylo líto, ale bohužel se ve stejném termínu v Praze konal Sjezd českých a slovenských imunologů.

Velmi milým překvapením však bylo, jak iniciativně se k nám přidali zaměstnanci z CKTCH. Hezky na naše téma navázali jak pracovníci z laboratoře, tak jejich koordinátorky a dle zpětné vazby účastníků bylo znát, že tato tematika zaujala. Poděkování patří všem přednášejícím za jejich vynikající zpracování přednášek, ale i účastníkům, kteří se sešli v hojném počtu a setrvali až do konce, přestože byl pátek odpoledne. Všichni byli přednáškami zaujati a nikdo neměl tendenci opouštět předčasně přednáškový sál.

Velké poděkování patří paní náměstkyni Zvěřinové, která přišla akci zahájit, paní Koutné z Odd. PR a marketingu, která komunikovala s firmami a díky její práci jsme získali prostředky na vynikající občerstvení, které nám připravil náš stravovací provoz, kam také míří velké poděkování. A v neposlední řadě jsou to naši sponzoři, které je třeba zmínit. Jedná se o firmy Bamed, Roche, Pragolag, Dispolab a Sarstedt. Nejen, že nám přispěli na uspořádání této akce, ale díky jim patří také za vynikající spolupráci při zabezpečování našich laboratorních provozů, a to jak po stránce materiálové, tak po stránce servisní.

Přestože byla akce prezentována jako celostátní, kromě zástupců z Prahy byli v podstatě všichni přítomní z Moravy. Dle již zmíněné zpětné vazby panovala spokojenost a účastníci se dotazovali, zda budeme v následujících letech pokračovat. Pokud ano, zůstala bych u „starého“ názvu Svatoanenský laboratorní den a záležet bude i na ostatních laboratorních oborech. Zatím mohu za sebe říci, že ve FNUSA je spolupráce mezi jednotlivými laboratorními obory výborná a stále si máme co sdělit.

Mgr. Naděžda Fojtů
Vedoucí laborantka Ústavu soudního lékařství
FNUSA a LF MU

STUDENTI ZORGANIZOVALI KONFERENCI S MEZINÁRODNÍ ÚČASTÍ

Uskutečnil se již XIII. ročník Celostátní studentské konference optometrie a ortoptiky. Konferenci s mezinárodní účastí uspořádali studenti studijního programu Optometrie z Katedry optometrie a ortoptiky LF MU ve spolupráci s Oddělením nemocí očních a optometrie FNUSA Brno.

Pozvání již tradičně přijali studenti z chorvatské univerzity University of Applied Sciences Velika Gorica. Dne 20. 10. 2022 v budově Fakulty sociálních studií Masarykovy univerzity zaznělo celkem 17 studentských konferenčních příspěvků na nejružnější témata z oboru optometrie. Celkově se konference zúčastnilo na 220 studentů včetně šedesáti z Chorvatska.

Celý průběh moderovaly Bc. Klaudia Kalinayová a Bc. Alena Trenzová, jejichž úkolem bylo na úvod přivítat studenty a hosty a provést je pestrým programem dne. Mezi váženými hosty nechyběli doc. Mgr. Pavel Beneš, Ph.D., Mgr. Sonja Drugovič, prim. Dr. med., Mgr. Martin Vrabel, Ph.D., Ing. Miroslava Chládková (Medicontour) a Bc. Tomáš Dobřenský (CooperVision).

První blok přednášek započal pan Bc. Tomáš Dobřenský, zastupující firmu CooperVision, s přednáškou o dětské krátkozrakosti, světově nejdynamičtěji se vyvíjecím tématem. Zmínil fakt, že do roku 2050 bude na světě okolo 50 % lidí postiženo krátkozrakostí. Existují způsoby, jak tuto refrakční vadu již u dětí pozastavit v progresi nebo alespoň její průběh zpomalit.

V průběhu dne si studenti mohli na vlastní kůži vyzkoušet nejružnější přístroje, které pro workshopy ochotně zapůjčila firma Medicontour, a mohla tak studentům zprostředkovat zkušenosti s technikou, se kterou se budou setkávat při studiu nebo později ve vyšetřovně jako optometristé. Typickým příkladem byl autorefraktometr, využívající se na měření objektivní refrakce, nebo optický koherentní tomograf (OCT), sloužící pro zmapování sítnice. U každého přístroje byl přítomen zkušený pracovník nebo optometrista, který interpretoval výsledky, a mohl tak upokojit studenty z nižších ročníků, že „prohlubenina“ na sítnici je zcela fyziologická fovea.

Program konference byl velmi pestrý, sedmnáct přednášek organizátoři rozdělili do jednotlivých bloků podle možné návaznosti témat. V první části se studenti seznámili s ukázkou velikosti zorničky a jejího vlivu na hodnotu subjektivní refrakce, poté se mohli dozvědět, jaké mají možnosti v měření a korekci JBV v praxi optometristy. Následující téma se týkalo přímo vysokoškolských studentů a výskytu refrakčních vad v jejich řadách, kdy je prokázán nárůst refrakční vady během studia. Další příspěvky se věnovaly průkazu zátěže nekorigované presbyopie na vidění, dále otázce, jaké využití může přinést speciální pomůcka či přístroj v edukaci slabozrakých či nevidomých a jak mohou čočky DIMS pro korekci myopie ovlivnit zorné pole. Na závěr prvního bloku byl představen příspěvek věnující se kontaktním čočkám, kdy autorka srovnávala jejich multifokální designy.

Druhý blok započal rovněž tématem kontaktních čoček, tentokrát se však příspěvek zaměřil na jejich vývoj po roce 2000. Následně jsme přešli k víceohniskovým nitroočním čočkám a jejich souvislosti s nekorigovaným astigmatismem. Další přednáška se týkala myopia control a lehce navazovala na přednášku pana Dobřenského. Následovaly příspěvky pojednávající o možném vztahu mezi refrakční vadou a bolestí hlavy vlivem diabetu 1. typu na denzitu oční čočky. Druhý blok přednášek uzavíral příspěvek o využití termografie při diagnostice syndromu suchého oka a prezentace srovnávající výsledky měření kontrastní citlivosti a jejich souvislosti s očními patologiemi.

Třetí blok uzavřel konferenci dvěma příspěvky, kdy první se zabýval zrakovou ostrostí u pacientů s Anti-VEGF léčbou a druhý se týkal kontrastní citlivosti, ale tentokrát u pacientů s šedým zákallem.

Tradičně byl pro studenty připraven kvíz, přičemž otázky byly sestaveny tak, aby mohli odpovídat i studenti nižších ročníků. Test však nečekaně překvapil i zkušené kolegy, kteří v některých otázkách postrádali jistotu. V odpovědích si nejlépe vedla kolegyně Karolína Ondráčková. Účastníci měli také možnost zúčastnit se ankety o nejlepší příspěvek. Nejvyšší počet hlasů získala Bc. Veronika Koňářková, na druhém místě se umístila Bc. et Bc. Sabina Olšarová a třetí místo si rozdělili Bc. Samuel Horňák a Bc. Lucie Nováková.

Cílem této konference nebylo pouze obohatit kolegy o nová témata, ale také umožnit studentům, aby si vyzkoušeli postavit se před plnou posluchárnu a přednést své dosavadní poznatky a zjištění. Posluchači si tak mohli vyslechnout příspěvky o specifických tématech, která vůbec nemusejí být dopodrobna probírána v samotné výuce. Velká část studentů si vyzkoušela aktivní účast na odborné konferenci poprvé, pro některé to byla výzva větší, pro jiné menší, ale všichni jsme dokázali dojít k prezentačnímu pultíku a s podporou svých kolegů úspěšně odprezentovat své téma.

Závěrečné slovo patřilo vedoucímu katedry, doc. Mgr. Pavlovi Benešovi, Ph.D., který poděkoval sponzorům konference (firma Medicontur a Cooper Vision), posluchačům za pozornost a také ocenil studenty ze zahraničí za jejich účast. Popřál všem hodně úspěchů a abychom se znovu potkali v roce 2023 při příležitosti následujícího XIV. ročníku konference.

Bc. Veronika Koňářková, Bc. Klaudia Kalinayová,
Mgr. Petr Veselý, DiS., Ph.D., doc. Mgr. Pavel Beneš, Ph.D.,
prim. MUDr. Hana Došková, Ph.D.

PACIENTI PO TRANSPLANTACI SRDCE SE OPĚT NEFORMÁLNĚ SETKALI

Ve dnech 16.–18. září 2022 se v malebné a sluncem prosvícené obci Českovice uskutečnilo jubilejní 10. setkání Spolku Markéta, z.s., který sdružuje pacienty po transplantaci srdce, lékaře a zdravotní personál z kardiologie a navazujících oborů, rodinné přátele a rozličné podporovatele a dobrodince vůbec.

Běžně se s pacienty setkáváme v ordinacích, ambulancích nebo na lůžkových odděleních. Často se jedná o příjemná setkání, zvláště, pokud se zdravotní stav pacienta nebo pacientky lepší. Někdy se setkáváme bohužel také s opačným vývojem, ale o tom našťastí tento článek není. Úplně největší radost nám dělají totiž pacienti, kteří se mohou opět vrátit do běžného života a začít se věnovat aktivitám a koníčkům, na které byli před návštěvou našeho zařízení zvyklí.

republiky. Stejně tak pestrá byla také paleta hostů. Od starších věkových kategorií až po malé děti, které doprovázely své rodiče. Na první pohled by nikdo neuhodl, co tyto lidi vlastně spojuje a s jakým cílem do Moravského krasu dorazili. Co však bylo patrné na první pohled, byla radost z opětovného setkání, upřímné úsměvy a entusiasmus všech účastníků.

Setkání se zúčastnilo celkem 135 osob, z toho přijelo 58 pacientů a 56 rodinných příslušníků, 8 lékařů, 8 sester a 7 přátel ze spolku Dar života.

Setkání Spolku Markéta navazovalo na odborný seminář 30 let úspěšného programu transplantace srdce v CKTCH Brno a I. IKAK Fakultní nemocnice u svaté Anny v Brně a LF MU. Na tomto místě je nutné s hrstí a především s radostí

S radostí a očekáváním, koho opět po delší době uvidíme, jsme přijali pozvání na setkání Spolku Markéta, který již tradičně organizuje sportovně-společenskou akci pro všechny pacienty po transplantaci srdce, jejich rodinné příslušníky, lékaře, zdravotní sestry a přátele podporující transplantační program.

A tak zástupci I. IKAK a CKTCH odložili své do bíla laděné uniformy a rovněž pacienti byli laskavě upozorněni, aby si své složky s nálezy a výsledky vyšetření nechali pro tentokrát doma, aby se mohli všichni společně vydat do útulného hotelu Panoráma v Českovících u Blanska.

Již v dopoledních hodinách se začalo hotelové parkoviště zaplňovat automobily z různých koutů České i Slovenské

připomenout, že v době konání těchto akcí se brněnská kardiologie mohla pochlubit vynikajícím počtem úspěšných transplantací. Za 30 let fungování transplantačního programu bylo odoperováno 711 srdcí. Naše radost se znásobila, když jsme viděli přijíždět pana Petra Hrouzka, který příští rok oslaví již 30. výročí života s darovaným srdcem. Neméně zajímavé je, že s transplantovaným srdcem žije déle než se svým původním nemocným.

Organizace a moderování tohoto výjimečného setkání se ujal předseda Spolku Markéta Ing. František Kmínek, který postupně uvedl všechny přednášející a jednotlivá témata provázal zajímavými postřehy a zkušenostmi tak poutavě, že všichni posluchači i přednášející byli vtaženi do děje.

V odborné části zazněly příspěvky MUDr. Juliuse Godavy, který se věnoval aktuálnímu tématu rizik transplantací v období pandemie COVIDu-19. MUDr. Eva Ozábalová zodpověděla na otázky zvládání imunosuprese v průběhu času a doc. MUDr. Petr Němec, ředitel CKTCH, se ve své přednášce zaměřil na poměrně krátkou, přesto velmi důležitou a dynamicky se vyvíjející historii transplantací a představil aktuální trendy a budoucnost celého oboru transplantací srdce.

V další části programu obdrželo sedm transplantovaných pacientů nové rodné listy, které jim mají připomínat okamžiky znovuzrození po úspěšně provedené transplantaci jejich nemocného a často dohasínajícího srdce.

Zástupci spolku nezapomínají ani na ty, kteří stojí nad pacientem v okamžicích nejzávažnějších, a sice na lékaře, zdravotní sestry a další personál, který je do celého procesu transplantace a péče o pacienta zapojen. Těmto důležitým a nepostradatelným lidem Spolek Markéta uděluje ocenění „Zlaté srdce“ za jejich zásluhy, pomoc, životní a odborný přístup, nasazení a životně důležitou práci, kterou dělají celým svým zlatým srdcem.

Na návrh přednostky I. Interní kardiologické kliniky FNUSA a LF MU prof. MUDr. Lenky Špinarové, Ph.D., FESC, obdržela „Zlaté srdce I. stupně“ staniční sestra lůžkového oddělení 32 této kliniky, paní Hana Frolková, a to u příležitosti jejího životního jubilea 60 let, které oslavila 14. září 2022. Ocenění obdržela za mimořádně náročnou práci, za obětavou péči o pacienty, za kontinuální vzdělávání a zájem o nové metody uváděné do praxe v oboru ošetrovatelské péče.

Spolek Markéta na tomto X. setkání udělil „Zlaté srdce I. stupně“ také prof. MUDr. Jiřímu Vítovci, CSc., zástupci přednostky I. IKAK pro školství, a to za jeho mimořádné pracovní úspěchy a celoživotní přínos v oboru kardiologie a farmakologie.

Na návrh ředitele CKTCH Brno doc. MUDr. Petra Němce, CSc., MBA, FESC, byla „Zlatým srdcem I. stupně“ vyznamenána také vedoucí transplantační koordinátorka CKTCH Brno paní Lenka Telecká. Ve svém poděkování vyzdvihla celý kolektiv transplantačních koordinátorek, kterým toto ocenění patří, protože pro zajištění fungování a koordinace jednotlivých případů transplantace fungují jako jeden tým, na který se je možné plně spolehnout. Setkání se účastnila také její kolegyně paní Jitka Lukešová, Dis., která součinnost a vynikající souhrn koordináčního týmu potvrdila.

A protože člověk je tvor společenský, připravil Spolek Markéta také trochu kultury, hudby a příjemného posezení. Sportovně založení účastníci si mohli ověřit svoji kondičku na 168 ocelových schodech cestou na rozhlednu Podvrší, případně při tenisovém utkání, ve kterém předváděli backhandy a forehandy, za které by se nemusel stydět ani Ivan Lendl. Zájemci byli také pozváni na projížďku na lodičkách čarokrásnou Punkevní jeskyní. Nejdůležitější ale bylo, že si všichni účastníci mohli toto setkání užít naplno, probrali spoustu důležitých i méně důležitých témat a domů odjížděli naplnění radostí a dobrou náladou, která jim (snad) vystačí do 11. setkání Spolku Markéta. Již dnes se na ně těšíme.

Mgr. Monika Černá
vrchní sestra I. IKAK FNUSA a LF MU

I. IKAK OVLÁDLA BLOK SRDEČNÍHO SELHÁNÍ NA KONFERENCI ČSH

Na začátku října 2022 se v Mikulově uskutečnila tradiční Konference České společnosti pro hypertenzi, jejíž součástí je také blok České asociace srdečního selhání České kardiologické společnosti. Po nucené covidové pauze ve vzdělávacích akcích byl o tuto celostátní konferenci mimořádný zájem, účastnilo se více než 700 lékařů a sester.

Blok srdečního selhání patří k atraktivním tématům, proto nebylo divu, že i v časných dopoledních pátečních hodinách byl zaplněný přednáškový sál. Z devíti sdělení bylo 6 přednášek z pracoviště I. interní kardiologické kliniky FNUSA a LF MU.

MUDr. Monika Špinarová, Ph.D., MSc., se zabývala novým markerem srdečního selhání – mid-regionálním proadrenomedullinem, jeho vztahem ke kongesci a dávce diuretik. MUDr. Mária Bakošová probírala význam železa u srdečního selhání, praktické aspekty deficitu železa, význam jeho substituce a konkrétní výsledky u pacientů čekatelů na transplantaci srdce, ať s levostrannou podporou oběhu nebo bez ní.

MUDr. Tomáš Honek, Ph.D., se zabýval novou metodou léčby hypertrofické obstrukční kardiomyopatie pomocí radiofrekvenční ablace. Běží již pilotní studie, která má za cíl srovnat tuto novou metodu s tradiční alkoholovou septální ablací. MUDr. Lukáš Opatřil obrátil pozornost na metodu magnetické rezonance a využití parametrů plicní cirkulace u pacientů po transplantaci srdce a kardiotoxické léčbě. MUDr. Alžběta Trčková srovnala pacienty se srdečním selháním s mírně sníženou a redukovanou ejekční frakcí a rozebrala rozdíly ve farmakologické léčbě a také ve srovnání v rámci tříletého sledování.

Blok zakončil MUDr. Karel Lábr, Ph.D., daty z registru chronického srdečního selhání FAR NHL (Farmacology and Humoral Activation). Zabýval se faktory, které ovlivňují prognostický ukazatel hladiny NT-proBNP. K prezentačnímu pultiku přišel v hokejistické helmě s hokejkou místo ukazovátka, čímž se mu podařilo zpestřit bloku a oživit atmosféru.

Blok srdečního selhání ukázal, že naše klinika má přední místo na celostátní úrovni v programu pacientů se srdečním selháním a patří mezi špičková pracoviště. Přednášky obsáhly celou paletu zajímavých témat, která se na klinice v této oblasti řeší, a přispěly k prezentaci naší nemocnice a fakulty.

prof. MUDr. Lenka Špinarová, Ph.D.
přednostka I. IKAK FNUSA a LF MU

PODĚKOVÁNÍ A OCENĚNÍ PROF. MUDR. MIROSLAVA SOUČKA, CSC.

Laboratoře pro výzkum řízení krevního oběhu, z níž na základě dobrých výzkumných výsledků vzniká spolupráce s Mayo Clinic v Rochesteru. Laboratoř, jako první pracoviště ve východní Evropě, získala prestižní cenu „NASPE“. V roce 2007 získalo toto pracoviště od Evropské hypertenzní společnosti titul „Hypertension Excellence Center“ a v tomtéž roce dosáhl docent Miroslav Souček prestižního ocenění a jmenování „Clinical Hypertension Specialist of the European Society of Hypertension“. V roce 2008 získal akademický titul profesor pro obor vnitřní lékařství.

V roce 2003 se profesor Miroslav Souček stal na základě výběrového řízení přednostou II. interní kliniky Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně a LF MU, kterou vedl celých 19 let. V rámci LF MU se v roce 2003 stal předsedou Oborové rady pro vnitřní lékařství, předsedou komise pro státní doktorské zkoušky a komise pro obhajoby doktorských disertačních prací pro všeobecné lékařství. V roce 2007 byl ustanoven krajským konzultantem pro obor vnitřní lékařství.

Profesor Souček byl členem Akreditační komise MZ ČR pro vnitřní lékařství, v posledním období je opakovaně jeho předsedou, členem mezinárodního vědeckého poradního sboru pro Mezinárodní centrum klinického výzkumu Brno. Dále je předsedou redakční rady časopisu Interní medicína pro praxi a členem redakční rady časopisu Vnitřní lékařství. Řadu let je profesor Souček členem několika vědeckých rad univerzit (Lékařské fakulty MU, Veterinární a farmaceutické univerzity v Brně a Lékařské fakulty Ostravské univerzity). Je rovněž i členem Akademického senátu LF MU a oborové komise pro obor vnitřní lékařství. Ve fakultní nemocnici je členem klinické rady. Na Lékařské fakultě Masarykovy univerzity působí mnoho let jako oblíbený pedagog, rád a velmi hezky přednáší, jak na akcích domácích, tak v zahraničí. Publikoval 58 původních prací, z toho 50 v časopisech s IF, a 491 přehledových prací v našich a zahraničních časopisech, 225 abstrakt a přednesl 450 příspěvků. Podílí se na řešení grantových úkolů a na ověřování lékových studií.

Pro potřeby studentů napsal se svými spolupracovníky knihu Vnitřní lékařství pro stomatology, která byla odměněna 2. cenou České internistické společnosti za rok 2006. Dále je hlavním editorem rozsáhle publikace Vnitřní lékařství, která získala 1. cenu nakladatelství Grada, a dalších dvou monografií: Diferenciální diagnostika a Vnitřní lékařství v kostce (kniha získala cenu České internistické společnosti ČLS JEP 2020).

Profesor Miroslav Souček se také viditelně angažuje ve stavovskými lékařských činnostech. Je mnohá léta členem a posléze místopředsedou výboru České internistické společnosti České lékařské společnosti J. E. Purkyně. Dále je členem výboru České společnosti pro hypertenzi a v posledních třech volebních obdobích vědeckým sekretářem. Mnoho let je hlavním organizátorem kongresů České internistické společnosti, které se pořádají v Brně, konferencí České společnosti pro hypertenzi, konaných v Mikulově, a kongresů Praktických lékařů a sester, konajících se v Olomouci.

V roce 2017 získal prof. Souček Čestné členství České internistické společnosti České lékařské společnosti J. E. Purkyně. O dva roky později obdržel Cenu města Brna pro rok 2018 v oblasti Lékařské vědy a farmacie. Tato cena se uděluje za dílo, činnost nebo jednání, které výrazným způsobem reprezentuje Jihomoravský kraj a přispívá k jeho věhlasu a dobrému jménu. A v roce 2022 byl oceněn na XXX. výročním sjezdu České kardiologické společnosti, kde mu bylo uděleno Čestné členství České kardiologické společnosti. V září 2022 mu byla udělena Čestná medaile České lékařské společnosti J. E. Purkyně za významné zásluhy a odborný přínos oboru a na XXIX. kongresu byl oceněn Cenou České internistické společnosti ČLS JEP za celoživotní přínos pro vnitřní lékařství.

Z osobních vlastností je třeba u profesora Součka vyzvednout neskutečnou invenci, slušnost, pracovitost, cílevědomost, empatii, jazykovou vybavenost a ochotu pomáhat. Kromě medicíny ho zajímá především sport. V mládí býval nadějným hráčem basketbalu (dorostenecká liga v Blansku a člen dorostenecké reprezentace Československa). Dalším koníčkem je zájem o výtvarné umění, zejména malířství. Je sběratelem obrazů krajinné malby z období Mařákovy školy. Má rád ušlechtilé víno a sám jej dokonce vyrábí. Vlastní vinný sklípek i vinice, miluje cestování, čtení, a dokonce i rád a dobře vaří.

Profesor Miroslav Souček je významnou osobností přesahující nejen rámec Lékařské fakulty a Masarykovy univerzity, Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně, České internistické společnosti, ale i významným občanem naší země a jeho přínos pro rozvoj českého zdravotnictví a školství je neoddiskutovatelný.

Co říci závěrem?

Vážený pane profesore, milý příteli. Nebylo jednoduché vybrat to nejdůležitější z Tvého života, doufám, že jsem zachytil alespoň to podstatné. Dovol mi, abych Ti za II. interní kliniku poděkoval za Tvou celoživotní práci, přínos medicíně i vzdělávání a popřál do dalších let pevné zdraví, osobní pohodu, neutuchající životní elán a smysl pro humor. Pevně doufám, že se budeš nejen se mnou, ale i s těmi, kteří Tě mají rádi a vyhledávají Tvou přítomnost, stále potkávat.

prof. MUDr. Bohuslav Kianička, Ph.D.
přednosta II. interní kliniky

OCENĚNÍ PROF. JIŘÍHO VÍTOVCE

Prof. MUDr. Jiří Vítovec, CSc., FESC, převzal v září v pražském Karolinu Čestnou medaili České lékařské společnosti J. E. Purkyně za významné zásluhy a odborný přínos oboru.

Jeho celá profesní kariéra je spjata s FNUSA, kam nastoupil na I. interní kliniku hned po promoci. Pracuje tedy v nemocnici nepřetržitě rekordních 47 let. Po působení na II. interní klinice se v roce 2002 znovu vrátil na I. interní kardioangiologickou kliniku jako její přednosta. Tuto funkci vykonával do roku 2012. Od roku 2013 působí jako zástupce přednostky pro školství. V letech 1997–2002 zastával funkci proděkana pro výuku klinických oborů.

Prof. Vítovec je od roku 2011 čestný člen České kardiologické společnosti, v roce 2016 získal Cenu Jihomoravského kraje a o rok později Cenu města Brna v oblasti lékařské vědy a farmacie. V roce 2018 obdržel Zlatou medaili VFU a v roce 2019 Pamětní medaili LF MU. V roce 2021 získal Cenu za celoživotní přínos v kardiologii České kardiologické společnosti.

Již několik let je hlavním odborným zájmem prof. Vítovce kardiiovaskulární farmakologie a srdeční selhání a hypertenze. Publikoval přes 25 knih (jeho zatím poslední kniha *Léčba kardiiovaskulárních onemocnění* vyšla na podzim 2020), více než 40 článků v zahraničí a více než 700 článků v tuzemsku.

Byl předsedou Pracovní skupiny Srdečního selhání, členem výboru ČKS 1999–2005, kdy zastával funkci pokladníka, a předsedou organizačního výboru výročního sjezdu ČKS 2006–2008 a 2015–2019. Dále je členem výboru České internistické společnosti a České společnosti pro hypertenzi. V letech 2008–2011 byl členem výboru Lékové komise, v letech 2011–2015 jejím pokladníkem a od roku 2019 je předsedou Lékové komise ČKS.

Prof. Vítovec je nejenom uznávaným odborníkem v obou kardiologie a vnitřního lékařství, ale také výborný pedagog, který vychoval celou řadu dobrých lékařů. Je rovněž vzácným člověkem s pevným charakterem, který si udržel po celou dobu svého odborného působení.

Milý Jirko, za celou kliniku Ti gratuluji k převzetí dalšího ocenění, které si plně zasloužíš!

prof. MUDr. Lenka Špinarová, Ph.D., FESC
I. interní kardioangiologická klinika FNUSA a LF MU

VZPOMÍNKA NA PROF. VOTAVU

Dlouholetý přednosta Mikrobiologického ústavu Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně a LF MU, prof. MUDr. Miroslav Votava, CSc., by v tomto roce oslavil 80. narozeniny.

Narodil se 15. ledna 1942 v Brně, kde také prožil dětství a mládí. Již ve třetím ročníku brněnské lékařské fakulty jej zaujala mikrobiologie – nejen, že získal od tehdejšího přednosty ústavu docenta Jandáska za zkoušku z tohoto předmětu jedničku s hvězdičkou, ale také začal v ústavu pracovat jako dobrovolník. To se psal rok 1961. O rok později se mu podařilo dokonce vypracovat až na post studentské vědecké síly na detašovaném brněnském pracovišti Mikrobiologického ústavu ČSAV.

V roce 1965 dostal jako čerstvý absolvent, v duchu tehdejší doby, umístěnku do porodnice v Českých Budějovicích. Ale profesor Votava se mikrobiologie nevzdal a již k 1. 12. téhož roku nastoupil

jako asistent na Katedru mikrobiologie LF UJEP. Po absolvování základní vojenské služby se vrátil na místo odborného asistenta Lékařské fakulty.

Jeho schopnosti, entuziasmus a píle nezůstaly nepovšimnuty. Už v roce 1969 mu byla umožněna tříměsíční stáž na Common Cold Research Unit v Salisbury ve Velké Británii. Tento pobyt na pracovišti zkoumajícím viry způsobující nachlazení měl vliv na jeho další příklon k virologické tematice.

První atestaci z lékařské mikrobiologie složil MUDr. Votava v roce 1971, atestaci II. stupně v roce 1979.

V témže roce mu byla na základě úspěšné obhajoby kandidátské

práce udělena hodnost kandidáta věd (CSc.). Rok 1979 byl pro profesora Votavu přelomový – stal se také primářem Mikrobiologického ústavu FN u sv. Anny v Brně. V těchto letech také stále působil jako externí učitel na LF.

V roce 1988 si stačil „odskočit“ na Kubu v roli pověřeného experta Ministerstva zdravotnictví. O tři roky později obhájil na LF MU habilitační práci Sérologická diagnostika EB-virových nákaz a byl jmenován docentem pro obor Lékařská mikrobiologie. V roce 1993 vystřídal ve funkci přednosty Mikrobiologického ústavu naší nemocnice profesora MUDr. et MVDr. h. c. Leopolda Pospíšila, DrSc., a tuto funkci vykonával až do roku 2010.

Začátky v nové roli nebyly jednoduché – mnoho zkušených učitelů v té době ústav opustilo, buď pro vysoký věk, nebo odešli do soukromých laboratoří. Bylo tedy nutné vybudovat ústav vlastně skoro znovu, a to s novými, vesměs velmi mladými pracovníky. Profesor Votava se osobně podílel na vedení těchto mladých kolegů a trpělivě dohlížel na jejich rozvoj.

Jeho profesní kariéra vyvrcholila v roce 2002, kdy byl jmenován profesorem Lékařské mikrobiologie.

Prof. Votava se celoživotně věnoval také pedagogice. Intenzivně se věnoval tvorbě učebních textů, kdy v letech 2001–2010 postupně vydal sám nebo se svými spolupracovníky nové učebnice obecné a speciální mikrobiologie, lékařské mikrobiologie pro zubní lékaře a nakonec i novou učebnici vyšetřovacích metod v lékařské mikrobiologii. Všechny tyto knihy si našly a stále nacházejí čtenáře nejen u nás. Je to nepochybně dáno i tím, že to jsou učebnice nejen odborně vysoce erudované, ale zároveň také velmi srozumitelné. Totéž platí o jeho přednáškách, o které byl mezi studenty vždy velký zájem.

Vědecko-výzkumná činnost prof. Votavy se datuje již od počátku jeho činnosti v ústavu. Nejdříve se pod vedením doc. Jandáska věnoval odlišné vnímavosti mláďat pokusných zvířat k virové infekci oproti dospělým zvířatům. Pokusil se také o stanovení kyslího interferonu. Výsledky těchto výzkumu promítnul i do své kandidátské práce Interferon a věkový faktor při virové infekci. Vedle této problematiky se také věnoval výzkumu stafylokoků – v tomto směru byla velice plodná spolupráce s naším předním veterinárním mikrobiologem prof. Skalkou z VFU. Společně se zabývali i produkcí stafylokokového slizu jako faktoru virulence. Na tyto výzkumy později navázaly studie týkající se biofilmu.

Neméně výrazně se prof. Votava angažoval v odborných organizacích. Od roku 1979 byl vedoucím brněnského výboru Československé společnosti mikrobiologické. Aktivní byl také ve Společnosti pro epidemiologii a mikrobiologii; v roce 1990 se stal členem hlavního výboru, později jeho místopředsdou. Od roku 1992 byl členem redakční rady časopisu Epidemiologie, mikrobiologie a imunologie, kde se stal i místopředsdou. V témže roce získal členství v poradním sboru pro obor bakteriologie ve Státním zdravotním ústavu v Praze. O rok později byl jmenován členem oborové komise pro lékařskou mikrobiologii při Vědecké radě České lékařské komory. Členem vědecké rady SZÚ se stal v roce 1994.

V domovském ústavu vždy zaštiťoval organizaci tradiční akce Tomáškovy dny mladých mikrobiologů a v roce 2003 s kolegy organizoval výroční kongres Československé společnosti mikrobiologické.

Prof. Votava byl po celou dobu své profesní dráhy renesančním člověkem. Svědčí o tom například jeho úvahy o české mikrobiologické terminologii, o lékařských zkratkách, stejně jako jeho zájem a všeobecnou vzdělanostní úroveň posluchačů lékařské, ale i přírodovědecké fakulty. Stále je aktuální jeho názor, že lékař nemá být úzce specializovaným odborníkem, ale člověkem všeobecně vzdělaným. Nejde opomenout ani jeho uměleckou činnost. Byl známým grafikem, výtečným fotografem a literátem.

Profesor MUDr. Miroslav Votava, CSc. zemřel 18. března 2020 po dlouhé a závažné nemoci.

Na závěr mi dovoluťe odcitovat slova současného přednosty Mikrobiologického ústavu prof. MUDr. Filipa Růžičky, Ph.D.: „Všichni, kdo jsme měli možnost s panem profesorem dlouhé roky spolupracovat, si ho budeme připomínat nejen jako vynikajícího odborníka, ale také jako vzácného člověka s láskou k umění a dobrému vínu. Jeho dobře míněné rady pak často doceňujeme až nyní, kdy už není mezi námi.“

Literatura:

- Kulaté jubileum prof. MUDr. Miroslava Votavy, CSc. *Epidemiologie, mikrobiologie, imunologie*, 2012, 61/1-2, s. 40-41. ISSN 1210-7913
- ONDROVČÍK, Petr. *K šedesátinám doc. MUDr. Miroslava Votavy, CSc. Praktický lékař*, 2002, 82/1, s. 60. ISSN 0032-6739
- RŮŽIČKA, Filip. *Smuteční oznámení: zemřel profesor MUDr. Miroslav Votava, CSc. Epidemiologie, mikrobiologie, imunologie*, 20120, 69/2, s. 101-102. ISSN 1210-7913

NEMOCNIČNÍ LÉKÁRNA FNUSA POMÁHÁ VČAS ROZPOZNAT ALZHEIMEROVU NEMOC

Nemocniční lékárna Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně nabízí bezplatné screeningové testy na včasné rozpoznání Alzheimerovy nemoci.

Jednoduchá a časově nenáročná forma vyšetření může zachytit prvotní degenerativní změny mozku, které se nejčastěji projevují poklesem kognitivních funkcí.

Konzultace sestává ze dvou jednoduchých testů, zaměřených na podchycení prvotních náznaků nemoci, jako je zhoršení koncentrace, paměti, řečových schopností nebo prostorové orientace.

„Screening cílí na zjištění případných změn v krátkodobé paměti. Testy paměti byly vytvořeny speciálně pro použití v lékárnách ve spolupráci s Národním ústavem duševního zdraví a jejich výsledky je lékárník schopen interpretovat ihned po vyplnění. V případě potřeby může vypracovat zprávu pro ošetřujícího lékaře,“ popsala PharmDr. Veronika Čillíková, která je odbornou garantkou projektu.

Konzultace probíhají v Konzultačním centru v lékárně při východu na ulici Hybešova a zájemci se na ně mohou objednat buď osobně, nebo telefonicky na čísle 543 182 164.

Pro screening Alzheimerovy choroby jsou vyhrazeny čtvrtky od 12:00 do 13:30 a celá konzultace zabere přibližně 20 minut. Klient by si neměl zapomenout brýle na čtení, případně naslouchátko, používá-li.

TRÝBŮV DERMATOLOGICKÝ DEN PŘEDSTAVIL NOVINKY V OBORU

I. dermatovenerologická klinika FNUSA a LF MU na konci září uspořádala tradiční Trýbův dermatologický den, který se tentokrát zaměřil na nejnovější terapeutické postupy u stěžejních dermatologických onemocnění.

V devíti přednáškových blocích a pěti specializovaných symposiích si účastníci vyslechli třicet tři přednášek na aktuální témata atopického ekzému, autoimunitních dermatóz, psoriázy, hidradenitidy, kožních nádorů, nežádoucích účinků onkologické terapie na kůži a dalších.

Kromě domácích přednášejících měli posluchači možnost přivítat doc. Buchvalda, předsedu Slovenské dermatovenerologické společnosti, prof. Arenbergera, předsedu České dermatovenerologické společnosti, prof. Arenbergerovou, imunologa prof. Thona a prof. Vokurku z plzeňské Onkologické a radioterapeutické kliniky. Jako čestní hosté akci podpořili děkan LF MU prof. Martin Repko, ředitel FNUSA Ing. Vlastimil Vajdák a další představitelé brněnské medicíny, se kterými odborníci z kliniky spolupracují na mezioborových projektech.

Kongresu se zúčastnilo přes dvě stě účastníků, kvalitní sdělení předvedla i sesterská a posterová sekce. Ačkoliv se organizátoři z I. DVK potýkali s covidovým postižením mezi přednášejícími, kongres nabídl poutavý program s řadou novinek v etiopatogenezi a terapii dermatóz a potvrdil místo dermatologie mezi moderními dynamicky se rozvíjejícími se obory.

**prof. MUDr. Hana Jedličková, Ph.D.
přednostka I. DVK FNUSA a LF MU**

TÝM SPIS NEHOJÍ JEN RÁNY NA TĚLE, ALE I NA DUŠI

Systém psychosociální intervenční služby (SPIS) v Česku úspěšně funguje zhruba od roku 2012 a postupně se rozšiřuje do dalších a dalších nemocnic a stanic ZZS. Díky projektu Evropské unie Prevence II. se v roce 2020 dostal také do Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně. Tým jedenácti proškolených interventů a peerů nabízí duševní podporu v těžkých situacích, které se zdravotnictvím souvisejí, a to jak zdravotníkům, tak blízkým nemocných. Alena Ganobčíková patří mezi ty, kteří se pohybují na obou stranách „barikády“.

Mohla byste tým Systém psychosociální intervenční služby FNUSA ve stručnosti představit?

Jsmo tým dobrovolníků z řad zdravotníků a zaměstnanců nemocnice. Prošli jsme náročným výcvikem na NCO NZO a teď jsme tady pro naše kolegy a příbuzné pacientů. Nejsem žádná psychologovka ani terapeutka, jsem zdravotník – stejně jako ti, kterým pomáháme. Díky výcviku ale dokážeme naslouchat, podporovat, provázet těžkou situací a pomoci v jejím prožívání. Peeři (angl. vrstevník, kolega) poskytují psychickou podporu směrem dovnitř, tedy zaměstnancům nemocnice – ať už jde o zdravotníky, nezdravotníky nebo management. Když dojde k nadlimitní události, například neúspěšné resuscitaci, sebevraždě pacienta, napadení, profesnímu pochybení, šikaně na pracovišti nebo i pokud kolegy trápí něco v osobním životě, nemusí být na problém sami. Peer podpora patří mezi benefity péče o zaměstnance a skutečně funguje. Samozřejmostí je sto procentní mlčenlivost a diskretnost.

Pomoc ale nenabízíte pouze kolegům z nemocnice...

Přesně tak, druhou větví systému psychosociální intervenční služby je totiž pomoc směrem ven. Jde o první psychickou pomoc příbuzným našich pacientů. Ti se k nám dostávají často v nejhorších okamžicích svého života. Jejich milovaný je vážně nemocný, bojuje o život anebo o něj právě nečekaně přišel. Jsou plni různých emocí, vykazují známky akutní stresové reakce. Naši intervenenti si takhle silně zasažené osoby přebírají, poskytují první psychickou pomoc a doprovází je.

Proč jste se do programu rozhodla zapojit vy osobně?

První psychickou pomoc a intervenční službu vnímám jako kombinaci psychologie, která mi nikdy nebyla cizí, a akutní medicíny. A jako zdravotnickému záchranáři mi to přijde fascinující. Být tam pro lidi v jejich nejtěžších chvílích, doprovázet je, podpořit a poskytnout nesmírně důležitou první pomoc jejich psychice, která právě v ten moment tak trpí. Takže když nemocnice v roce 2019 hledala dobrovolníky do výcviku, neváhala jsem. Jako většina našeho týmu jsem během roku 2020 absolvovala výcvik – v mém případě peer i intervent – a následně jsme v čele s koordinátorkou Evou Justrovou začali rozjíždět psychosociální podporu u nás v nemocnici.

Jaké máte za tu dobu zkušenosti s poskytováním podpory?

Začátky jsou vždy těžké a často zdoluhavé, zvláště když je něco nové a pro mnohé neznámé a „neosaháné“. Zaměstnanci o nás často ještě neví, váhají, bojí se. Zkušenější kolegové z nemocnic,

kde SPIS funguje už delší dobu, nám ale často přizvukují, ať jsme trpělívi. Distribuujeme letáčky, edukujeme, nabízíme kolegům své služby a jsme si jisti, že psychosociální pomoc bude brzy naprosto běžnou součástí péče o zaměstnance a příbuzné i v naší nemocnici.

Jaké situace řešíte nejčastěji?

Peeři často řeší osobní problémy zdravotníků, zasahující i do jejich schopnosti fungovat v práci. V takových situacích jsou jim oporou a uchem, vyslechnou a podpoří, pomáhají hledat způsoby copingu, tedy zvládání stresových situací. Interventi jsou u nás voláni k příbuzným při náhlých úmrtích či komplikacích zdravotního stavu jejich blízkých. Jsou jim oporou, ošetřují je při akutní stresové reakci, dohlíží na naplňování jejich základních biologických potřeb, doprovází je k pacientovi, případně k zemřelému a celkově dělají v podstatě „tlumočnicka“, spojnicí mezi zdravotníky na straně jedné a „civily“ na straně druhé.

Zažila jste nějaký konkrétní silný moment, kdy jste si uvědomovala, jak velký smysl tato služba má?

To, že to má smysl, si uvědomuji s každým „děkuji“, co se nám dostane. Rezonuje ve mně ale kazuistika jedné mé kolegyně z týmu, která byla volána k pacientce – oběti trestného činu s akutní stresovou reakcí. Situace sama o sobě velice těžká, o to víc, že na vedlejším lůžku byl uložený i samotný pachatel tohoto činu, který sám potřeboval ošetřit...

Co taková pomoc dává vám?

Myslím, že mluvím za všechny z nás, když řeknu, že znalosti a dovednosti získané ve výcviku aplikujeme v praxi téměř denně. Pomáhají nám lépe komunikovat a reagovat na potřeby našich pacientů a jejich rodin, peeři pro své okolí často působí jako vrba.

Doporučila byste zapojit se v roli peerů nebo interventů i dalším zdravotníkům?

Výcvik na NCO NZO byl po psychické stránce extrémně těžký a vyčerpávající. Trénovali jsme velice citlivé situace a nebylo dne, kdy by se nebrečelo... Ale stojí za to. Všichni ve zdravotnictví známe ten hřejivý pocit, když pomůžeme někomu, kdo to právě moc potřebuje, kdo trpí. A je jedno, jestli je to rána na těle, nebo na duši. A nové tváře jsou mezi námi vždy vítané! Hodných, trpělivých a empatických lidí není nikdy dost.

Intervent FNUSA je dostupný denně mezi 6–22 hod. na pageru 6039. V případě nedostupnosti je možné obrátit se i na celostátní linku kolegiální podpory, tzv. peerlinku na číslech 530 331 122 a 530 331 131. Pro příbuzné a pozůstalé je k dispozici krizová linka pomoci pro blízké pacientů – 227 272 225. Obě linky jsou dostupné denně mezi 8 a 20 hod.

ABECEDA VITAMÍNŮ A MINERÁLŮ – ŽELEZO

V periodické tabulce prvků je železo označováno zkratkou Fe (latinsky Ferrum). Patří k nejvíce rozšířeným kovům na Zemi i ve vesmíru. V lidském těle se nachází zhruba 3–4 g železa, z toho skoro dvě třetiny v krvi v hemoglobinu. Důležitou roli mají ionty železa také pro správnou funkci enzymů, zajišťující metabolismus tělu cizích látek.

Zdroj železa

Minimální denní příjem železa nezbytný pro tvorbu červených krvinek je 10–15 mg. Doporučená denní dávka je 20 mg. Hlavním zdrojem železa v potravě je maso, především vnitřnosti jako játra, srdce a slezina. Zdrojem železa jsou ale i luštěniny, listová zelenina, houby a některé ovoce, například jahody. Veganská nebo vegetariánská strava je na železo relativně bohatá, přesto se tzv. nehemová forma železa, přítomná v rostlinných zdrojích, vstřebává hůře než hemové železo v živočišných zdrojích.

Na absorpci nehemového železa z potravin má vliv podstatně více faktorů. Některé sloučeniny ve stravě vážou nehemové železo a snižují tak jeho absorpci. Jsou to především fytáty (cereálie a luštěniny), vláknina, třísloviny (čaj a káva), uhličitany, vápník, fosforečnany. Vitamin C naopak absorpci nehemového železa zvyšuje.

Na co tělo potřebuje železo?

Železo je pro lidský organismus naprosto nepostradatelné, jelikož jako součást hemoglobinu zajišťuje přenos kyslíku z plic do všech tkání těla, tedy dýchání. Po vychytání střevní mukózou se část železa ukládá do zásobní formy, tzv. feritinu v buňkách střeva. Část absorbovaného železa přestupuje do plazmy, kde je transportováno ve vazbě na transferin do potřebných částí lidského těla.

Nedostatek železa v organismu

Nedostatek železa se může projevit anémií, tedy chudokrevností. Pacienti si pak stěžují na únavu, ospalost, nedostatečnou schopnost koncentrace, závratě, hučení v uších. Kromě nedostatečného příjmu železa z potravy bývá další příčinou anémie také zvýšená ztráta červených krvinek. K tomu často dochází při krvácení v trávicím ústrojí, například u žaludečních vředů. Anémie není banální onemocnění a léčba patří do rukou lékaře.

Jak tedy zajistit optimální příjem železa?

Především pestrou stravou, ve které jsou zastoupeny rozmanité zdroje železa z rostlinné i živočišné říše. Pokud je nutné, lze užívat léčivé přípravky nebo doplňky stravy s vhodným obsahem železa. Pro správné vstřebávání železa je vhodnější užít lék nalačno, zapít vodou nebo ovocnou šťávou. Naopak je nevhodné zvolit k zapíjení čaj nebo kávu. Přípravky se železem mohou zhoršovat nebo zcela znemožňovat vstřebávání některých chronicky užívaných léků (např. hormony štítné žlázy), a proto by měly být užívány s dostatečným časovým odstupem.

Pokud se budete chtít poradit o správném způsobu užívání léčivých přípravků s obsahem železa, lékárníci/lékárnice a farmaceutické asistentky vám v našich lékárnách v areálu FNUSA rádi pomohou.

PharmDr. Marek Lžičar

Pokud si nejste jisti, zda své léky užíváte správně a jestli nedochází ke změnám ve vstřebávání, zeptejte se farmaceutů v Nemocniční lékárně Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně.

Chcete vědět víc, zeptejte se

**Jak správně užívat léky?
Jak upravit stravu a životní styl při chronických onemocněních?
Jak kombinovat předepsané léky a volně prodejné přípravky?**

**Chcete znát svůj krevní tlak?
Chcete přestat kouřit?
Máte doma lék a neznáte jeho použití?**

**Potřebujete poradit s lékárníčkou?
Chystáte se na cesty a nevíte, které léky si vzít s sebou?
Máte problémy s pamětí?**

**NAVŠTIVTE
KONZULTAČNÍ STŘEDISKO
V LÉKÁRNĚ FNUSA V BRNĚ
V BUDOVĚ "S" (vchod z Hybešovy ulice)
Denně od 9 do 15 hodin
Telefon: 543 182 164**

(NE)ZDRAVÉ VÁNOČNÍ CUKROVÍ

Že je zdravé vánoční cukroví oxymóron? Podle nutričních terapeutek Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně jde především o množství. „Neexistují nevhodné potraviny, záleží spíš na objemu, který konzumujeme. Ten už nevhodný být může. Snažme si dávat menší porce a jíst pomalu, protože signál o tom, že je žaludek naplněn, do mozku přijde až po 15–20 minutách,“ upozornila nutriční asistentka Kateřina Čejková.

Spolu s kolegyní Kateřinou Prokopovou připravily pro čtenáře Svatoanenských listů čtyři recepty na vánoční cukroví, které jsou bez lepku a laktózy. „Někdo si potrpí na klasiku a někdo rád inovuje. Pro tu druhou skupinu a pro ty, které trápí alergie nebo intolerance na lepek a laktózu a ve svých omezeních třeba trochu tápou, přinášíme pár ozkoušených tipů,“ dodala.

Kokoso-citronové kuličky

Těsto je na cca 44 kuliček. Každý kus jsem vážila na 10 g, aby byly stejně velké.

Ingredience:

- 150 g mandlové mouky
- 100 g strouhaného kokosu
- špetka soli
- 90 g kondenzované kokosového mléko (slazené)
- 3 lžice čekankového sirupu (podle chuti, nemusí být)
- šťáva z 1 celého citrónu
- kůra ze 2 citrónů
- 2 lžičky vanilkového extraktu nebo vanilkových semínek
- rum (podle chuti)

Zdobení:

- strouhaný kokos
- lyofilizované maliny

Postup:

Nejdříve si v míse spojíme mandlovou mouku, kokos, špetku soli a dobře promícháme. V druhé míse si uděláme směs z kondenzovaného kokosového mléka, čekankového sirupu, citrónové šťávy, kůry, vanilkového extraktu a rumu. Postupně přidáváme tekutou směs do sytké a pořádně propracujeme. Doporučuji rukou, ingredience se lépe spojují. Vytváříme kuličky, které nakonec obalíme v rozdrcených lyofilizovaných malinách a kokosu.

Necháme minimálně 5 dní uležet v chladu, aby se chutě pěkně spojily.

Pistáciové rohlíčky

Těsto je na cca 26 rohlíčků. Každý kus jsem vážila na 7g, aby byly stejně velké.

Ingredience:

- 75 g pistácií (nesolené)
- 35 g vlašských ořechů
- 35 g kešu ořechů (nesolené)
- 3 až 5 lžic čekankového sirupu
- špetka kypřicího prášku (bez lepku)
- 1 žloutek
- 1 vejce

Zdobení:

- 50 g čokolády (bezlaktózové nebo vegan)
- pistácie/lyofilizované maliny

Postup:

Do mixéru vložíme ořechy a mixujeme alespoň jednu minutu, dokud nevznikne mouka. Nасыpeme hotovou mouku do mísy, kam přidáme vejce, žloutek, kypřicí prášek a mícháme, dokud nevznikne pasta. Pokud bude moc tekutá, vložíme do mrazáku a chvíli počkáme, až trochu ztuhne, aby se s ní dalo lépe pracovat. Poté si uděláme válečky, které tvarujeme do rohlíčků, a pokládám na plech vyložený pečicím papírem. Vkládáme do předem vyhřáté trouby na 165 °C a pečeme 8–10 minut. Po upečení necháme vychladnout a namáčíme okraje do rozpuštěné čokolády. Čokoládu můžeme rozpustit v mikrovlnné troubě, nebo ve vodní lázni. Namočené rohlíčky posypeme lyofilizovanými malinami/pistáciemi nebo tím, co se nám bude líbit více.

Marcipánové brambory bez lepku a laktózy podle Žijeme homemade

Ingredience:

- 135 g mandlí
- 135 g moučkového cukru
- 20 g vody
- 2–3/8 lžičky hořkomandlového aroma
- + hořké kakao na obalení

Postup:

Mandle dejte na minutu nebo dvě do vroucí vody. Poté scedte a namočte do vody studené. Za chvíli se slupka uvolní a půjde snadno oloupat. Mandle rozložte na utěrku a osušte.

Nasypte je do mixéru a rozmixujte na prášek. Kdo má loupané mandle, má to o jeden krok snadnější. Mleté mandle nasypte do misky. Přidejte prosátý moučkový cukr a vodu.

Propracujte, až vznikne pěkný marcipán. Nyní přidejte aroma. Raději ho přidávejte po kapkách, špatně se to odhaduje. Pokračujte, dokud nebude chuť taková, jakou si ji představujete. Nyní z marcipánu vyválejte malé kuličky. Obalte je v hořkém kakau a uložte do lednice.

Pro méně sladkou chuť přidejte více mletých mandlí. Pokud marcipán lepí, můžete přidat lžičku kukuřičného škrobu, ten pohltí přebytečnou vlhkost.

Datlové koláčky bez lepku a laktózy podle Žijeme homemade

Ingredience:

- 100 g vypeckovaných datlí
- 50 g mletých mandlí
- 20 g hořkého kakaa
- 1 lžička mleté skořice
- špetka mořské soli
- volitelně: pár zrníček anýzu

Postup:

Datle zalijte vroucí vodou, musí být zcela ponořené. Nechte je 15 minut odstát. Jde to i se studenou vodou, v té je budete muset datle nechat po celou noc.

Vodu slijte a datle nechte okapat v sítu. Nyní dejte datle do chopperu nebo kuchyňského robota. Přidejte kakao, skořici, sůl a anýz. Znovu krátce rozmixujte. Směs dejte do misky, přidejte mleté mandle a promíchejte.

Vytvarujte kuličky, prstem do nich udělejte důlek a do nich vložte celou mandli. Místo mandlí můžete použít i sušené ovoce nebo jiné ořechy.

Poznámka: Kdyby bylo těsto hodně měkké, přidejte trochu mletých ovesných vloček.

Koláčky dejte ztuhnout do lednice.

Na závěr bychom chtěly popřát všem klidné a spokojené Vánoce bez výčitek.

**Kateřina Čejková a Kateřina Pokorová
Nutriční terapeutky FNUSA**

BRŇANÉ NEJSOU NA CHIRURGICKOU LÉČBU OBEZITY SAMI

Lékaři, psychologové a nutriční terapeuti z Kardiovize II. interní kliniky Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně a LF MU otevřeli Bari-klub – místo setkávání pro pacienty, kteří uvažují o bariatrické operaci, nebo ji už mají za sebou. Zájemci se za přítomnosti odborníků můžou v důvěrném prostředí seznámit se všemi náležitostmi zákroku a především sdílet své zkušenosti.

Bariatrická chirurgie je souhrnné označení pro zákroky, kterými se řeší těžší stupně obezity. Indikují se také u pacientů s lehčím stupněm obezity, kteří zároveň trpí diabetem či jinou metabolickou poruchou. Mezi laiky se o nich mluví jako o „zmenšení žaludku“, i když ne všechny bariatrické operace se týkají pouze žaludku. Pacienti mohou bariatrický zákrok podstoupit nově také na I. chirurgické klinice FNUSA a LF MU. „Všichni pacienti se samozřejmě musí před operací edukovat, v průběhu léčby ale mohou nastat situace, které jsou pro ně nečekané. Informace pak shání často v různých diskuzích a z neověřených zdrojů,“ popsala jeden z impulsů pro založení klubu psycholožka a organizátorka iniciativy ve FNUSA Mgr. Judita Konečná.

Účastníci Bari-klubu mohou využít nejen přítomnosti kompletního týmu obezitologie, který poskytuje relevantní odborné informace, ale zároveň mají prostor sdílet své zážitky, tipy i obavy s dalšími lidmi, kteří bariatrii ve svém životě řeší. „Ze své zkušenosti to považuji za velký benefit. Je to skvělá příležitost pro ty, kteří stále váhají, zda operaci podstoupit, ale také pro pacienty po zákroku, kteří se chtějí udržovat v módu „akce“ nebo si poslechnout opříběhy ostatních,“ doplnila Konečná.

Význam sdílení zkušenosti potvrzuje i pacientka Martina: „V jednu chvíli jsem znejistila, jestli operaci, a hlavně období po ní, zvládnou. Na jednom sezení si mě vzali mezi sebe pánové, kteří už byli po bariatrii, a ujišťovali mě, že to bude dobré. Může se to zdát jako maličkost, ale jejich podpora pro mě byla opravdu důležitá.“

Neformální setkání v rámci Bari-klubu se konají vždy první čtvrtek v měsíci od 16 hodin v areálu Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně na Pekařské, konkrétně ve 3. poschodí budovy C1 (Kardiovize). Zájemce k ničemu nezavazují a jsou zdarma.

NESTARŠÍ BRNĚNSKÁ ZDRAVOTNÍ ŠKOLA SLAVÍ 75 LET

Střední zdravotnická škola Brno, Jaselská je školou s dlouhou tradicí. Budovy školy na Jaselské číslo 7 a 9 slouží vzdělávacím účelům již od let 1897 a 1899. Jejich zaměření mělo vždy blízko k oboru zdravotnictví.

Obě budovy nechal postavit Ženský vzdělávací a výrobní spolek Vesna, založený v Brně roku 1872. Jeho iniciály jsou ozdobou stavby dodnes. Budova číslo 7, původně určena pro průmyslovou školu, je postavena v novorenesančním slohu. Mezi spolupracovníky stavitele Antonína Tibicha byl i architekt Dušan Jurkovič. Roku 1899 vznikla vedlejší budova číslo 9 v secesním stylu určená pro dívčí lyceum. Zdobí ji figurální reliéf dívky nesoucí ve vztyčené pravici pochodeň a v levici otevřenou knihu jako symbol vzdělání. Fasádu doplňuje ornamentální vlys mezi patry. Nejvýznamnějším prostorem interiéru školy je bezesporu dvorana ve starší budově. Nástropní freskou moravských Slovaček a nástěnnými obrazy ji vyzdobil malíř Joža Úprka. Dnes toto místo slouží jako reprezentativní místnost pro slavnostní shromáždění školy.

Později obě budovy odkoupilo město Brno. Jejich poslání vychovávat a vzdělávat ve zdravotnických oborech zůstalo zachováno. Základem dnešní školy byla cvičná Odborná škola pro ženská povolání na ulici Lipová a při ní pokusná škola výživy. V letech 1948–1949 se obě složky spojily a zaměřovaly se postupně na zdravotnický obor.

Škola prošla mnoha změnami, ale nedílnou součástí stále zůstává praxe ve zdravotnických zařízeních. Zachovala si a zachovává vysokou úroveň i díky účasti v mnoha soutěžích a projektech. Za všechny jmenujme např. celostátní soutěž první pomoci či Hartmann School Awards.

Mezi významné projekty patří Implementace KAP JMK II – vybudování Centra odborného vzdělávání, jehož hlavním cílem je zvýšení kvality odborné výuky. Vybudované simulační centrum slouží k nácviku odborných výkonů, a tím usnadňuje žákům vstup do praxe. COV neslouží pouze našim žákům, ale i partnerským školám. Erasmus+ a Do světa jsou projekty,

kteří se snaží, aby žáci získali odborné zkušenosti a jazykové dovednosti v zahraničí, např. z Vídně, Milána nebo Berlína. Z dalších projektů můžeme zmínit DoFe, Světovou školu či Školu podporující zdraví.

Samozejmě nezapomínáme ani na aktivity, které podporují přírodu. Letos započal projekt *Náš pestrý les*, na kterém naše škola spolupracuje s Mendelovou univerzitou, a který bude trvat 7 let. Každoročně se žáci zapojují do Environmentálního dne, který slouží k podpoře životního prostředí.

SZŠ Brno, Jaselskou prošlo 15 134 absolventek a absolventů, kteří patří k velmi vyhledávaným pracovníkům ve zdravotnictví.

V roce 2023 Jaselská oslaví 75. výročí od založení. S oslavami jsme začali návazností na historii v dárcovství krve ve spolupráci s Fakultní nemocnicí u sv. Anny v Brně.

Vyvrcholení oslav je plánováno na 3. března 2023, kdy bude naše škola otevřena pro absolventy i pedagogy, kteří na ní působili. Návštěvníci mohou nahlédnout do učeben, bude pro ně přichystána přehlídka dobových uniforem od časů Florence Nightingale až po současnost a další zajímavosti. Více na www.szs-jaselska.cz.

Mgr. Věra Winklerová a PhDr. Milena Spurná

BUDOUČÍ SEŠTŘIČKY DAROVALY HROMADNĚ KREV

Studentky, studenti i pedagožky Střední zdravotnické školy Jaselská darovali v rámci oslav výročí založení školy ve Fakultní nemocnici u sv. Anny v Brně hromadně krev. Cílem akce bylo do odběrového centra Transfuzního oddělení FNUSA přilákat 75 dárců krve, tedy za každý rok fungování instituce jednoho.

Střední zdravotnická škola Jaselská začala vychovávat první sestry v Brně už v roce 1948. Tradičním místem praxe je i Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně. „Chtěli jsme, aby výročí neproběhlo pouze formálně. Připravili jsme proto několik akcí, které souvisí jednak s tím, že jsme zdravotnická škola, a jednak s tím, že chceme, aby oslavy byly prospěšné,“ uvedla ředitelka SZŠ Jaselská PhDr. Zuzana Číková.

„Aby se nám podařilo dosáhnout na vytyčenou metu v podobě 75 dárců krve, oslovili jsme také rodiče žáků, absolventy a zaměstnance,“ uvedla Číková s tím, že řada studentů, kteří by se rádi zapojili, zatím nesplňují kritéria odběru – zejména plnoletost. Škola proto zrealizuje ještě druhý společný odběr na začátku dalšího roku.

Do odběrového centra dorazilo za nejstarší brněnskou zdravotní školu 63 dárců krve. „Je obdivuhodné, v jak hojném počtu se lidé kolem SZŠ Jaselská do akce zapojili, tím spíše, že jde většinou o drobné studentky. Když vidím jejich odvahu a zapálení pro dobrou věc, je jasné, že škola vychovává další generaci výborných zdravotních sester,“ poděkoval všem organizátorům a účastníkům ředitel FNUSA Ing. Vlastimil Vajdák.

TRANSFUZNÍ ODDĚLENÍ DĚKUJE ZA PŘÍZEŇ V ROCE 2022

Milí dárci krve a krevní plazmy, naše odběrové centrum ve Fakultní nemocnici u sv. Anny v Brně má za sebou velký rok. Z Krevní banky jsme „dorostli“ do Transfuzního oddělení a kromě krve jsme začali odebírat a zpracovávat také krevní plazmu. Rozšířili a zmodernizovali jsme prostory našeho pracoviště. A v neposlední řadě jsme značně „přidali na obrátkách“ ve výrobě krevních konzerv.

Na vlastní kůži. Personál TO k letošnímu rekordu přispěl i vlastní krví

Za to patří poděkování Vám, našim dárcům. Bez Vás by nic z toho nebylo. Děkujeme, že se za námi do odběrového centra vracíte a slibujeme, že se i v dalším roce budeme snažit, jak nejlépe umíme, aby pro Vás darování kousku sebe nebylo jen dobrým, ale i příjemným skutkem.

Do odběrových křesel jste v tomto roce usedli téměř 8500krát a dohromady tak darovali skoro 4000 litrů krve. Prožili jsme společně také spoustu speciálních příležitostí, oslavili Valentýna, Velikonoce, Halloween i Vánoce, užili si Krvebrání a Krvefest a už teď se těšíme na to, co vymyslíme na rok další.

Děkujeme za přízeň.

**Za kolektiv Transfuzního oddělení FNUSA
prim. MUDr. Jarmila Celerová**

PODĚKOVALI ZDRAVOTNÍKŮM

DRO

Dobry den, vážená paní primářko,

ráda bych Vám i celému kolektivu DRO v Lískovci poděkovala za skvělou péčí o mou tetu paní Ludmilu Schütznerovou. Má 83letá teta se z plného aktivního života ocitla na operačním sále pro zhroucení páteře s útlakem míšních kořenů. Po krátké rekonvalescenci v nemocnici bylo plánováno její propuštění domů, kdy, troufám si říct, by její život záhy skončil v nějakém zařízení LDN či smrtí. Depresivní, imobilní paní s ochablým svalstvem by asi těžko měla sílu něco se svým stavem v dané situaci udělat. Na můj cílený dotaz mi byl doporučen Vámi vedený ústav, kam byla teta nakonec převezena. A ve Vašich rukách a rukách Vašich kolegů se teta opět postavila na nohy a je nyní schopna samoobsluhy ve vlastním bytě a s malou dopomocí i sejít schody ze 3. patra a jít na procházku.

Pracuji ve zdravotnictví a vím, jak je někdy těžké při nedostatku personálu a dennodenním maximálním vytížení udržet úroveň péče, profesionalitu a zejména lidský přístup k nemocným.

Někdo by mohl namítat, co by 83letá paní chtěla, má již odžito, ale pro mou tetu byla péče v DRO darem z nebes, který ji vrátil k aktivnímu životu, na jaký byla zvyklá.

Děkujeme Vám – teta, sedící vedle mě, se připojuje, za Vaši péči a lidský přístup a přejeme celému kolektivu hodně zdraví a dostatek síly zvládat nápor nemocných.

Martina Matulová a Ludmila Schütznerová

I. CHK

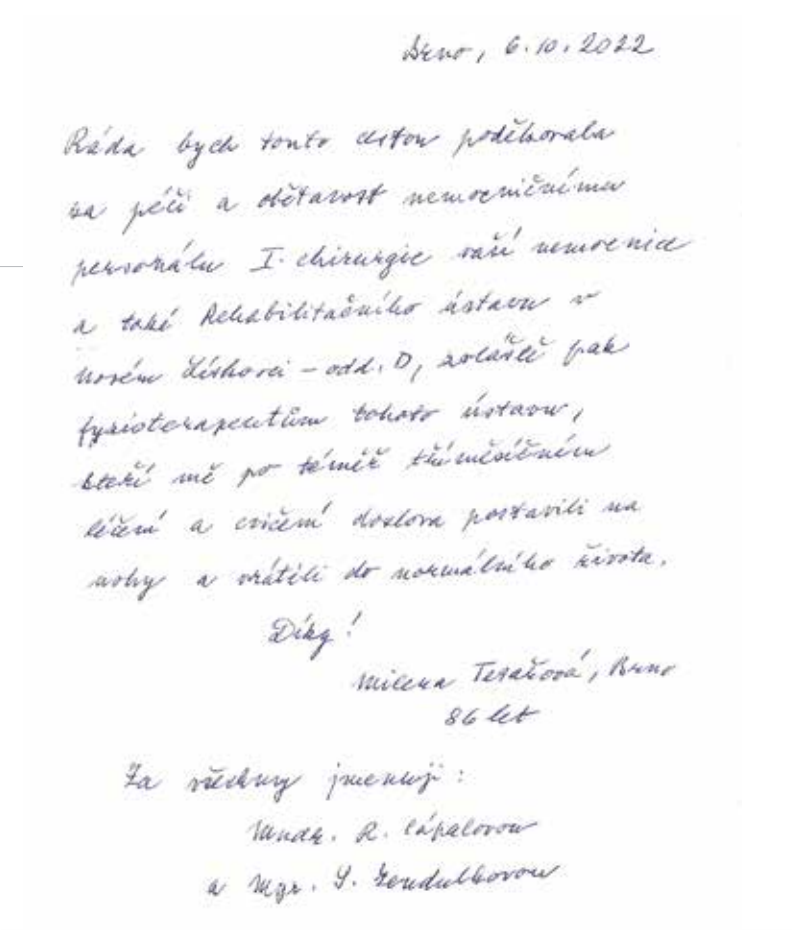
Dobry den, pane řediteli,

byla jsem pacientkou na I. chirurgické klinice, kde jsem podstoupila několik operací. Mojí operující lékařkou byla MUDr. Berková a plastický chirurg MUDr. Novák.

Chtěla bych touto cestou moc a moc poděkovat za úspěšnou operaci, následnou péči na JIP i na standardním pokoji. Veškerý personál – lékaři, sestřičky, bratři i sanitáři mě svým přístupem k práci i pacientovi velmi mile překvapili. Nesmírně si vážím jejich každodenní práce a profesní zdatnosti, se kterou ke mně přistupovali. Nestává se běžně, aby taková souhra nastala a vedla k velké spokojenosti. Kdybych měla klobouk, tak ho před všemi smeknu a ještě jednou moc a moc děkuji všem, kteří se o mě starali a vše mi krásně vysvětlovali.

Kéž by takových profesionálů bylo více a panovala v dnešní nelehké době velká spokojenost. Vážím si práce všech a ještě jednou velké DĚKUJI.

Jana Janíčková

I. NK

Dobry den,

chtěl jsem moc poděkovat Vašemu skvělému týmu doktorů a sestřiček, kteří se podíleli na záchraně mé maminky po těžké mozkové mrtvici. I když jsem po první návštěvě nevěřil, že se bude hýbat a rozpozná okolí, tak nyní komunikuje vcelku obstojně a plynuje, pamatuje si téměř na vše a pokouší se už chodit s dobrou nadějí alespoň na částečně samostatný pohyb. Velké poděkování patří celému týmu, jmenovitě především vedoucím lékařům JIP MUDr. Viktoru Weissovi a MUDr. Martině Cvikové, komunikace ošetřujícího lékaře MUDr. Víta Všianského s námi byla také skvělá. Díky i MUDr. Suškevičovi za rychlý a účinný zákrok.

Martin Dítě

KOCHHK

Vážený pane řediteli,

byla jsem ve FNUSA hospitalizována na plánované trháni krčních a nosních mandlí. Velmi ráda bych poděkovala paní doktorce Chaloupkové a panu doktorovi Růžkovi, kteří odvedli perfektní práci při operaci. Dále bych chtěla poděkovat všem sestřičkám na JIP KOCHHK, které se o mě tři dny výborně staraly. Oceňuji jejich duchapřítomnost při komplikacích, které u mě po operaci nastaly, a to, že všichni naprosto perfektně zareagovali. Když u mě nastalo masivní krvácení, tak byl okamžitě přivolán lékař, pan doktor Silný, který mě prohlédl a rozhodl, že je nutné udělat revizi. Sestřičky mě bleskurychle nachystaly na operaci a jejich kolegové z ARK tam také byli hned. Za následnou skvěle provedenou revizi děkuji panu doktoru Silnému a panu doktoru Fisherovi jako anesteziologovi. Oceňuji velmi profesionální přístup a také to, že doktoři a sestřičky perfektně vědí, jak v každé situaci postupovat. Stejně skvělý a profesionální přístup má také zejména paní primářka

Urbánková a paní doktorka Chaloupková, které na mě v následujících dnech dohlížely. Vše mi vždy perfektně vysvětlily a měly velmi lidský přístup. Dále chci poděkovat všem milým sestřičkám a doktorům z lůžkového oddělení č. 75 za jejich obětavou každodenní péči. Děkuji, doufám, že jsem na nikoho nezapomněla a přeji všem hodně zdraví a sil do další práce, které si velmi vážím. Odvádíte ji skvěle.

Mgr. Ing. Hana Sedláčková

URO

Vážený pane primáři,

v ranních hodinách (asi ve tři hodiny ráno), byl na Vašem oddělení ošetřen můj manžel Vratislav Homola. Vzhledem k tomu, že dva dny nemočil, měl hrozné bolesti, museli jsme nakonec jet v noci na pohotovost. I když to bylo v brzkých ranních hodinách, kdy třeba mohou Vaši zaměstnanci odpočívat, pokud není nic akutního, musím vyzvednout a hrozně moc pochválit zdravotní sestřičku, která se nám tak vzorně věnovala, že jsem se s takovou ochotou, vstřícností a laskavostí ještě snad ve zdravotnictví nesetkala. Manžel byl vycévkován a byl mu zaveden katetr. Sestřička byla ochotna mu pomoci se uložit, protože i to bylo pro něho bolestivé, a uklidňovala nejen jeho, ale i mne, protože samozřejmě jsme z toho byli oba vyplašení a ustrašení. Neznám jméno sestřičky, ale myslím si, že není nemožné si její jméno dohledat podle rozpisu služeb. Moc jsem sestřičce děkovala, ale ona byla taková skromná a říkala, že je to její práce a baví ji to. To chápu, ale někdo práci vykonává, že ji vykonává, ale toto jednání bych vážně chtěla vyzvednout. Pokud je to možné, dejte sestřičce vědět, že si toho moc vážíme, a že její chování a vstřícnost byla ojedinělá a vzácná.

Alena Homolová

II. CHK

Vážená paní náměstkyně,

chtěla bych tímto velmi poděkovat lékařům a hlavně sestřičkám z II. chirurgické kliniky za maximálně profesionální a obětavou péči, kterou mně poskytovaly při mé hospitalizaci. Po operaci jsem byla na odd. 4 zpočátku jako ležící pacient. Sestřičky byly velmi milé, usměvavé, empatické, se vším mi maximálně pomáhaly. Patří jim velký dík. Mohu Vám říci, že když už být jako pacient, což každý z nás nerad, tak jedinečně v nemocnici u svaté Anny.

Vaše vděčná pacientka Eva Řičánková

DOBROVOLNICE FNUSA: POMÁHAT MŮŽE KAŽDÝ. KDO ŘÍKÁ, ŽE NE, TEN TO NEZKUSIL

„Nemoci tu budou, ať chci nebo ne. Můžu to ignorovat nebo pro pacienty něco udělat,“ říká šestadvacetiletá dobrovolnice Nikola Trochtová. Za pacienty Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně dojíždí kdykoliv, kdy je to pro ni možné, až z Ivanovic na Hané. V rámci dobrovolnického programu DobroCentrum u sv. Anny navštěvuje nemocné v těžkém stavu i ty, kterým zdravotní stav umožňuje třeba výtvarně tvořit.

Jste vystudovaná ajťáčka, jak jste se k pomoci v sociální oblasti dostala?

Začala jsem pomáhat jedné paní po propuštění z nemocnice. Potom jsem se zapojila do projektu Diakonie Návštěvy proti samotě a pomáhala manželskému páru špatně se pohybujících seniorů, aby se dostali ven. Následně jsem se přihlásila do DobroCentra u sv. Anny, ale kvůli covidu jsem stihla pouze pohovor, než se uzavřela oddělení. Tam jsem pak začala docházet v září 2021 a od té doby dobrovolničím pravidelně.

Proč jste se rozhodla, že budete pomáhat?

To je strašně jednoduché, mě to zkrátka baví. Už to dělám jako jakýkoliv jiný koníček. Jestli tam je něco smysluplného, to já nevím, ale mně to sobecky přináší radost. A jsem strašně vděčná, že tato možnost dobrovolničení u sv. Anny existuje.

Prošla jste i výcvikem dlouhodobého dobrovolníka, který individuálně dochází na návštěvy za pacienty na lůžková oddělení. Jak s pacienty navazujete kontakt a vznikají třeba i nějaké hlubší vazby, vidíte se vícekrát?

Docházím na neurochirurgickou JIP, kde se pacienti rychle střídají. Jednou jsem se tam setkala s kamarádem, poprvé jsme se nepoznali, kvůli nádoru oslepl. Ležel tam pět týdnů, tak s tím jsem se viděla víckrát, jinak sestřičky většinou pacienty znají, ví, za kým mě mají poslat. Prosonduji to a já už jdu jen na tip za konkrétními lidmi, kteří mají zájem. Také chodím na Doléčovací a rehabilitační oddělení, kde pacienti leží měsíce, tam je snazší ten vztah navázat, ale snažím se, aby bylo jasné vidět, že jsem jen dobrovolník.

Jak samotné setkání s pacientem probíhá?

Na té JIPce nic moc jiného než povídání si nelze. Někdy pacientům čtu, teď jsem si kvůli tomu pořídila čtečku. Poptávala jsem ji z druhé ruky a původní majitelka byla tak hodná, že mi ji přenechala zadarmo, když zjistila, za jakým to je účelem. Většinou to ale je o tom povídání. Je to kolikrát taková zpovědní chvíle, někteří pacienti jsou na tom opravdu špatně. Neví, co bude za den, natož za týden.

Musí to být dost psychicky náročné i pro vás...

To říká každý, ale můžu buď být doma a ignorovat to, nebo tam zkusit jít a něco dělat. Mně přijde lepší ta druhá varianta. Bude se to dít, ať už chci, nebo ne, tomu nezabráním. Takto můžu nemocným ten čas v nemocnici alespoň zpříjemnit, i když je to

třeba jen čtení bible. Někteří si chtějí jen postěžovat. Pacientovi neuleví, když mu budu dávat svou zpětnou vazbu nebo názor, ale když ho vyslechnu. Tak sedím a poslouchám. Někdy je nejlepší mlčet.

Zažila jste nějaký osud, který pro vás byl opravdu silný?

Silné pro mě bylo, když mě poslali k mladé postižené dívce, která byla slepá, a v nemocnici s ní byla 24 hodin denně maminka. Byla prakticky dítě. A když jsem je viděla i s tou maminkou, tak to bylo nad mé síly, ale brečet jsem nemohla. Byla milá, veselá, všechno brala s humorem, tak jsem ji chvíli pohlídala, aby si maminka mohla odskočit na nákup. Tohle mě vzalo, protože si člověk říká, co z toho života má, a zároveň jak strašně náročné to musí být i pro tu maminku, pro celou rodinu.

Angažujete se také na jednorázových akcích, které dobrovolníci pořádají, například výtvarných dílničkách...

Ano, našila jsem například tašky, na které jsme potom s pacienty malovali. Tento formát se dost uchytil, takže jsem po volných chvílích ušila už asi padesát tašek a pokračuji. Sháníme látky, kde se dá.

Pro tyto účely DobroCentrum pořádá i pravidelné sbírky výtvarných potřeb...

Máme jednak číslo účtu, kam nám lidé v případě zájmu mohou poslat peníze, ze kterých výtvarné potřeby nakupujeme, ale většinou čerpáme právě z veřejných sbírek věcí ke tvoření, které už lidé nepotřebují. Pokud by měl někdo doma plonkové barvy, papíry, svíčky, samolepky a podobně, budeme moc rádi, pokud by nás tím obdaroval.

Doporučila byste lidem, kteří třeba přemýšlí o dobrovolničení v nemocnici, aby do toho šli?

Já bych to doporučila minimálně zkusit. Přirovnala bych to třeba k tomu, když prarodiče hlídají vnoučata – je to pro ně občas asi náročné, ale nabije je to energií. Každého jinak, ale je tam to vy-

Nikola chodí pravidelně za pacienty na neurochirurgickou JIP

vážení vynaloženého úsilí, člověk za to dostane něco zpět. Takže bych to zkusila, nikoho to dopředu na další spolupráce nezavazuje. Není ani potřeba chodit pravidelně na oddělení, stačí třeba jednou za čas pomoci na jednorázových akcích. Strašně nerada slyším, když někdo říká, že by to nemohl dělat. Když jde člověk pomoci například na dílničky, tak tam se nesetkává se smutnými příběhy, právě naopak vidí, jak ten pacient u tvoření ožívá.

Měl by člověk, co zvažuje dobrovolničení v nemocnici, mít nějaké predispozice, schopnosti?

Já myslím, že ten, kdo má chuť to zkusit, už má všechno, co potřebuje. Zbytek se naučí. Komunikace s pacienty je samozřejmě v něčem trochu specifická, ale to si zájemci všechno natrénují při vstupním školení. A pokud by se zájemce o dobrovolničení necítil na setkávání s pacienty, tak se dá pomoci i z domu. Třeba právě přípravou „polotovarů“ na dílničky, může dělat práníčka... Těch možností je spousta.

Takže ani argument, že člověk nemá čas v konkrétní dobu, neplatí...

Přesně tak, akce navíc fungují tak, že paní koordinátorka obešle databázi dobrovolníků a přihlásí se ten, kdo zrovna může. V případě návštěv na odděleních by měla být dodržována určitá pravidelnost, ale pokud má zájemce jen omezené časové možnosti, může v dobrovolnickém programu najít formu pomoci, která bude vyhovovat jemu. Hodí se každá ruka, nás aktivních dobrovolníků je aktuálně málo.

Tak věřím, že vaše nadšení někoho chytne.

Už jsem „ukecala“ jednoho kamaráda a nakonec uznal, že mu to dělá radost, když může pacienty rozveselit na akcích. Tak to udělalo radost i mně. Chápu, že když někomu vyprávím, že chodím na neurochirurgickou JIPku, zní to trochu děsivě, ale opravdu se dá najít vyhovující způsob pomoci pro každého.

ROK 2022 OČIMA KOORDINÁTORKY DOBROCENTRA

Jak v DobroCentru vypadal závěr roku 2022?

V podstatě celý podzim zněly na odděleních II. IK a DRO převzaté i autorské skladby Jiřího Rotha, člena Pěveckého klubu U3V MU. Pro velký úspěch se hudební vystoupení, do kterých se zapojili i pacienti, musela několikrát zopakovat. Na některých odděleních jsme zrealizovali cestovatelské přednášky, např. na DRO to byla Kalifornie očima fotografa Milana Marečka, na KTLR Maroko, Alžírsko a Tunisko Petra Ondrouška, na I. NK přednáška z historie Tomáše Antoše Život vojáka ve starověkém Římě. Na výtvarných dílnách se pacienti mohli zapojit do vyrábění záložek, podzimních dekorací, panenek z vlny nebo náramků z minerálů. Pomůcky na výrobu náramků zajistila Gabriela Dědková a společnost INGERSOLL RAND.

Přichystali jste také řadu akcí s vánoční tematikou...

Přípravy na aktivity kolem Vánoc začínají už na podzim. Jsou velice oblíbené, ale zároveň také dost náročné na čas, pomůcky a materiál. Letos jsme se snažili zapojit do příprav také personál FNUSA a veřejnost, a to prostřednictvím Sbírký kreativních vánočních potřeb, které pacienti využijí právě při tvoření na adventních dílničkách. Moc děkujeme všem, kteří jakkoli přispěli. I díky nim si pacienti zapojených oddělení budou moci zpříjemnit čas vyráběním vánočních ozdob a dekorací.

Mgr. Svatava Kalná

DobroCentrum bude mít za sebou další rok svého fungování. Jak ho hodnotíte?

I přes náročnější start roku, který byl ještě ve vleku proticovidových opatření, se dobrovolnický program rozjel na výbornou a toto tempo se nám podařilo udržet až do jeho konce. Nově jsme například začali realizovat jednorázové akce také na I. neurologické klinice, kam doposud docházeli jen dlouhodobí, pravidelní dobrovolníci. Velký dík za celý úspěšný rok patří nejen dobrovolníkům a personálu FNUSA, ale hlavně koordinátorkám dobrovolníků Andree Halatové a Sáře Hlouškové. Jen by se nám hodilo více dobrovolníků, ale věříme, že i to se časem povede.

Co byste DobroCentru u sv. Anny do dalšího roku popřála?

Jak už jsem zmínila, potřebovali bychom více dobrovolníků. Byli bychom proto rádi, kdyby se nám ještě ve větší míře dařilo motivovat lidi ke smysluplnému trávení volného času. Dobrovolníků nikdy není dost a vždycky se najde pacient, kterému můžete udělat radost. Takže co bych DobroCentru popřála? Hodně nových a šikovných dobrovolníků, mnoho úspěšných akcí, spokojených pacientů, koordinátorům spoustu nápadů na jednorázové akce...ale hlavně, aby i nadále dobře fungovalo, aby působení dobrovolníků na odděleních přinášelo radost a aby realizované aktivity dokázaly vykouzlit úsměv na tváři nejednomu pacientovi.

NOVÁ DEKONTAMINAČNÍ JEDNOTKA POMŮŽE ŽIVOTNÍMU PROSTŘEDÍ

Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně ročně vyprodukuje více než dvě stě tun nebezpečného odpadu, který musí být likvidován spalováním ve speciálně určených spalovnách. Snížit zátěž pro životní prostředí i náklady na jeho zpracování, a to až o sedmdesát procent, nemocnici pomůže nová dekontaminační jednotka.

Zařízení umožní zpracovat použité jehly, krevní konzervy, ochranné pomůcky, obvazy a další infekční odpad tak, že se s ním nebude muset dále nakládat jako s nebezpečným. Výrazně se zmenší také objem a hmotnost finálního odpadu, který se navíc může dále energeticky využít například jako palivo pro cementárny nebo pro zařízení TAP (tuhá alternativní paliva).

Dekontaminační jednotka se skládá z jednoho uzavřeného zařízení, do kterého se vkládá nebezpečný zdravotní odpad. „Stroj jej nejprve mechanicky zpracuje pomocí rotačních nožů, které dosahují rychlosti až patnáct set otáček za minutu, a díky následnému mikrovlnnému záření jej dekontaminuje dle požadavků nejpřísnějších evropských norem. Odpad je v této fázi vystaven teplotě přes sto deset stupňů Celsia,“ popsala proces vedoucí Odboru správy budov a provozu FNUSA Petra Böhmová a doplnila, že celý cyklus zabere zhruba půl hodiny a je počítačově monitorován a řízen.

Nová francouzská technologie je schválena Státním zdravotním ústavem a obdobná zařízení už fungují v některých dalších českých i evropských zdravotnických zařízeních. Náklady na pořízení a zprovoznění dekontaminační jednotky přesáhly osm milionů korun. Celý projekt je spolufinancován Evropskou unií z Fondu soudržnosti v rámci Operačního programu Životní prostředí.

„Zelenější“ je také přeprava FNUSA

Šetrnějšího přístupu k životnímu prostředí se Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně snaží dosáhnout také využíváním elektromobilů. Na konci minulého roku nemocnice pořídila dvě vozidla eSprinter Mercedes-Benz, která využívají pracovníci k obsluze areálu a detašovaných pracovišť.

„Kromě životního prostředí tento krok šetří také nemocniční rozpočet, úspory za naftu jsou patrné. V dalším kroku plánujeme požádat o dotaci na elektrotraktor pro údržbu areálu,“ uvedl vedoucí dopravy FNUSA Martin Kalmus. „Uvědomujeme si, že naše fakultní nemocnice sídlí v samotném centru města, a i proto se snažíme hledat ekologičtější řešení,“ doplnil.

Koncem léta nemocnice ve svém areálu zřídila ve spolupráci s Teplárnami Brno také veřejnou dobíjecí stanici pro elektromobily.

POZOR NA KYBERNETICKÉ ÚTOKY

Téměř ve všem, co děláme online, našli hackeři způsob, jak získat naše osobní nebo pracovní informace. Díky nim nám mohou ukrást identitu, podepsat za nás elektronické smlouvy nebo utratit naše peníze. Hrozí také to, že pod naším jménem nebo z našich zařízení spáchají trestnou činnost. Citlivé informace jim navíc nad námi dávají kontrolu a prostor pro vydírání. Jak tedy rozpoznat kybernetický útok a co dělat pro to, abychom se mu vyhnuli?

Kybernetický útok je neoprávněný přístup k systémům, datům, zařízením, procesům organizace nebo lidem. Může jít o:

- Phishing online i offline – shromažďování informací o osobě pomocí falešných webových stránek se škodlivým softwarem nebo osobními údaji.
- Keylogging – software, který zaznamenává všechny stisky kláves a odesílá je na vzdálený počítač/server.
- Nedostupnost služby vlivem zahlcení – útok typu Denial of Service má za cíl požadovat po systému příliš mnoho, aby přestal normálně fungovat.
- Útoky podvržením – útočníci zjistí slabé místo, například že používáte veřejnou WiFi ve své oblíbené kavárně, a pomocí falešné WiFi upraví vaši bankovní webovou stránku.
- Trojské koně nebo viry – malé programy, které útočníkovi umožní ovládat váš systém nebo získat přístup k vašim datům.

DESATERO KYBERNETICKÉ BEZPEČNOSTI

1. Chraňte svou elektronickou identitu.
2. Omezte fyzický přístup nepovolaných osob na pracoviště.
3. Pokud nejste před obrazovkou, vždy ji zamkněte.
4. Nepoužívejte jedno heslo na více místech. Uteče-li jednou, ohrožené je vše, kde ho používáte. Vytvářejte si silná hesla, např. z vám blízkých frází. Zapamatovat hesla vám pomůže správce hesel, např. Bitwarden, KeePass.
5. Phishingový útok se obvykle vyznačuje urgencí, nátlakem a výzvou na citlivé údaje. Pozor také na překlady v odkazech.
6. Nestahujte nelegální filmy, hudbu ani programy.
7. Nenahrávejte citlivé soubory do online služeb a kontrolujte přílohy před otevřením.
8. Přemýšlejte o své digitální stopě a o tom, co o sobě dáváte zadarmo. Pokud neplatíme za produkt, sami jsme produktem.
9. Používejte zdravý rozum a z pravidel kybernetické bezpečnosti udělejte otevřené téma k diskusi.
10. Když nevíte, zeptejte se. Nebojte se kontaktovat odborníky na kybernetickou bezpečnost.

Ing. Jaroslav Třešňák
manažer kybernetické bezpečnosti FNUSA

STÁŽISTÉ ZÍSKALI KOMPLEXNÍ PŘEHLED O ROZSAHU IT VE FN

IT oddělení a úsek kybernetické bezpečnosti FNUSA v září rozšířily posily ze Střední školy informatiky, poštovníctví a finančnictví Brno. Studenti čtvrtých ročníků zaměřených na informační technologie a kybernetickou bezpečnost v nemocnici strávili celkem čtyři týdny ve dvou čtrnáctidenních cyklech.

„Na IT úseku se studenti během jednoho týdne seznámili s činností zaměstnanců, od podpory koncových uživatelů až po správu systémové a komunikační infrastruktury, a u mě, jakožto manažera kybernetické bezpečnosti, nahlédli ve druhé půlce stáže do organizačního a technického zabezpečení nemocnice,“ přiblížil náplň stáže Ing. Jaroslav Třešňák.

Vzhledem ke komplexnosti a složitosti problematiky kybernetické bezpečnosti byla praxe studentů rozdělena na teoretickou a praktickou část. „V teoretické části získali informace, jak se KB realizuje, a v praktické části pracovali se systémy, které slouží ke sběru logů a hledali anomálie. Prošetřovali potenciální kybernetické události a zkusili si vyřešit i reálný problém,“ doplnil Třešňák.

„Agenda IT a kybernetické bezpečnosti v nemocnici je specifická zejména kvůli ochraně citlivých osobních údajů o pacientech,“ popsala stážistka Tereza Motalová. Se spolužákem Zdeňkem Kryštofem se shodli, že je praxe v leccem překvapila, a že nahlédnutí pod pokličku práce ve velké zdravotnické instituci bylo pro jejich studium přínosem.

ÚSPĚŠNÝ PODZIM V LOSCHMIDTOVÝCH LABORATOŘÍCH

Vědcům z Loschmidtových laboratoří Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity a Mezinárodního centra klinického výzkumu (ICRC) se dařilo. Publikovali pět článků v prestižních mezinárodních časopisech, úspěšně reprezentovali na stáži ve švýcarském ETH Zürich a zvítězili na 66. studentské vědecké konferenci Lékařské fakulty Masarykovy Univerzity.

Přírodní enzymy čekají v databázích na své objevení!

Tým Michala Vašiny se věnuje zkoumání enzymů – bílkovin, které urychlují chemické reakce v živých organismech. Konkrétně se zaměřuje na hledání efektivnějších variant z rodiny enzymů běžně přítomných v přírodě, které dokážou odbourávat halogenované uhlovodíky znečišťující životní prostředí. Ve spolupráci

Veronika Slonková a Jan Česnek
s diplomy za 1. a 3. místo
z 66. studentské vědecké
konference LF MU

Vědcův sen!

Až zázračný úkaz pak přinesl pátek 3. listopadu 2022, kdy čtyři špičkové časopisy přijaly kolegům Martinu Markovi, Zbyňku Prokopovi, Janu Veleckému a Janu Mičanovi jejich rukopisy. Konkrétně se jedná o časopisy Nature Catalysis, ACS Catalysis, Analytical Chemistry a Computational and Structural Biotechnology Journal.

Přijaté rukopisy popisují katalytický mechanismus enzymu luciferasy, vylepšení enzymů degradujících plasty proteinovým inženýrstvím, mikrofluidní platformu pro sledování enzymatických reakcí a vývoj nové databáze pro předpověď vlivu mutací na rozpustnost proteinu.

Vedoucí Loschmidtových laboratoří, prof. Jiří Damborský, tuto šťastnou okolnost označil za vědcův sen. S úsměvem také kvitoval glosu prof.

Petra Slavíčka z Vysoké školy chemicko-technologické v Praze, který ve své gratulaci na sociálních sítích spočítal, že při stávajícím vědeckém výkonu týmu je pravděpodobnost současného přijetí 4 článků v prestižních časopisech 0.09 %, a podobný úkaz tedy můžeme očekávat opět za 384 let.

Studenti bodovali na vědecké konferenci

Studenti Lékařské fakulty MU, Veronika Slonková a Jan Česnek, v červenci – září 2022 absolvovali stáž na ETH Zürich ve výzkumné skupině prof. Andrew DeMella. Jejich pobyt byl hrazen v rámci projektu *Inženýrství nových biomateriálů a biofarmak pro diagnózu a léčbu cerebrovaskulárních a neurodegenerativních onemocnění (INBIO)* z Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání, jehož příjemcem je Mezinárodní centrum klinického výzkumu (ICRC). Zatímco Veronika se ve svém výzkumu zaměřila na testování trombolytických enzymů s pomocí mikrofluidiky, Jan zkoumal využití mikrofluidiky v souvislosti s Alzheimerovou chorobou. Svoje poznatky prezentovali i na 66. studentské vědecké konferenci Lékařské fakulty Masarykovy Univerzity, ze které si odnesli 1. a 3. místo v sekci teoretických a preklinických obor.

Všem úspěšným kolegům gratulujeme!

VĚDKYNĚ A LÉKAŘKA PETRA ŠEDOVÁ PŘIJALA POZVÁNÍ DO VÝZKUMNÉHO CENTRA EVROPSKÉ KOMISE V BRUSELU

V prostorách společného výzkumného centra Evropské komise – Joint Research Centre Ispra (JRC Ispra), trávila poslední říjnové dny vedoucí neuroepidemiologické skupiny v rámci Cerebrovaskulárního výzkumného programu FNUSA-ICRC v Brně doktorka Petra Šedová. Pozvání obdržela díky prestižní ceně *Danubius Young Scientist Award*, kterou získala za vynikající práci v oblasti neuroepidemiologie. Toto ocenění získává v daném roce vždy pouze jeden výzkumný pracovník v zemi, přičemž mezi sebou měří síly odborníci z mnoha různých oborů. Hodnotí se zde dopad výzkumu na země podunajského regionu. Cenu udělilo v roce 2020 doktorce Petře Šedové Rakouské spolkové ministerstvo pro vzdělávání, vědu a výzkum společně s Ústavem pro Dunajské oblasti a střední Evropu.

„Zabývám se epidemiologií cévních mozkových příhod (CMP). Jsem členkou týmu Cerebrovaskulárního výzkumného programu FNUSA-ICRC v Brně, který vede profesor Robert Mikulík. Naše skupina s pomocí dat Ústavu zdravotnických informací a statistiky ČR popsala poměr nových případů vzhledem k celé populaci CMP a mortalitní trendy v posledních letech, což odráží i kvalitu lékařské péče. Další projekt jsme realizovali v rámci pandemie COVID-19, kdy jsme zkoumali pokles počtu hospitalizovaných pacientů s CMP i počet mechanických trombektomií,“ sdělila vědkyně a lékařka, která na posledním projektu spolupracuje i s Kanceláří zdravotního pojištění Ministerstva zdravotnictví. „S pomocí dat ze zdravotních pojišťoven sledujeme, jak se liší léčba cévní mozkové příhody pomocí intravenózní trombolýzy a mechanické trombektomie mezi jednotlivými českými územními centry, regiony a pohlavími. Hledáme rozdíly a snažíme se odhalit jejich příčiny. Výsledky pak pomohou zkvalitnit léčbu cévní mozkové příhody v ČR,“ dodala Petra Šedová.

JRC Ispra se s dvěma tisíci výzkumníky a moderními laboratorními řadí mezi největší ze šesti společných výzkumných center Evropské komise. Mezi hlavní role JRC Ispra patří poskytování nezávislých vědeckých podkladů založených na důkazech (evidence-based), které podporují politická rozhodnutí v rámci Evropské unie na úrovni lokální, národní i celoevropské. JRC

Ispra zároveň řeší témata související s výzvami, kterým čelí naše společnost, a pokrývá širokou oblast strategických vědeckých oblastí a priorit Evropské unie jako např. COVID-19, emise, green deal, nanotechnologie, digitalizace, ekonomické modelování, demokracie, dezinformace a mnoho dalších.

„V JRC Ispra jsme navštívili mnohé laboratoře jako např. nanobiotechnologie a non-animal models, přičemž jsme měli možnost setkat se a pohovořit s řadou zdejších vědců. Spolu s ostatními oceněnými v rámci Danubius Award jsme také dostali příležitost představit naši práci. Hovořila jsem o výzkumu cévní mozkové příhody v rámci STROKE programu FNUSA-ICRC v Brně,“ sdělila o svém působení v Bruselu doktorka Petra Šedová.

V těchto dnech se navíc její návštěva výzkumného centra Evropské komise prolнула s předsednictvím České republiky v Radě EU, a tak JRC a oceněné vědce navštívil i český generální konzul v Miláně Dr. Jiří Kuděla.

Ing. Zuzana Boučková
Cerebrovaskulární výzkumný program
FNUSA-ICRC

O BUDOUCNOSTI IKTOVÉ PÉČE V ČR I V EVROPĚ SE JEDNALO NA IRENE V PRAZE

Sedmdesátka největších odborníků na léčbu cévní mozkové příhody (CMP) z třiceti zemí Evropy včetně Česka navštívila v září v Praze konferenci mezinárodní iktové sítě IRENE. Výsledky své práce a vize zde představili také zástupci národní výzkumné iktové sítě STROCZECH. Špičky na léčbu CMP se rozhodly do Prahy přijet na pozvání odborníka v léčbě cévní mozkové příhody – českého lékaře a výzkumníka profesora Roberta Mikulíka, vedoucího Cerebrovaskulárního výzkumného programu v Mezinárodním centru klinického výzkumu ve Fakultní nemocnici u svaté Anny v Brně, který sympoziu předsedal.

Umělá inteligence je cestou ke zlepšení kvality péče o pacienty s cévní mozkovou příhodou

Profesor Robert Mikulík, vedoucí Cerebrovaskulárního programu ve FNUSA-ICRC, předsedal konferenci IRENE

Síť IRENE (Implementation Research Network in Stroke Care Quality) je mezinárodní, proaktivní a velmi živou komunitou lékařů, výzkumníků a odborníků dalších profesí, kteří se zabývají zlepšením kvality péče o pacienty s CMP v Evropě. Vzhledem k tomu, že v některých zemích moderní léčba není stále dobře organizovaná nebo dostupná, pojednávala konference především o implementaci managementu iktové léčby včetně správné logistiky. Tím, že je iktová péče závislá na několika expertizách a při vzniku cévní mozkové příhody je potřeba jednat rychle, je nutné docílit absolutního sladění všech složek a odborností. Optimální logistika je zde velmi důležitá a zachraňuje lidské životy.

V rámci sítě IRENE byla také již realizována řada stáží a vzdělávacích akcí, při kterých se odborníci z východních zemí Evropy vyjeli učit do zemí západní Evropy a České republiky, jak správně nastavit logistiku iktové péče, aby mohli nové znalosti předávat do klinické praxe ve své zemi. V tomto směru je jim Česká republika velkým vzorem.

Letošní konference IRENE v Praze se zúčastnila sedmdesátka odborníků na léčbu cévní mozkové příhody z třiceti zemí Evropy

Jedním ze stěžejních témat konference byla diskuse o tom, jak implementovat do zemí střední a východní Evropy tzv. „Evropský akční plán pro cévní mozkové příhody“, tedy návod, jak organizovat prevenci a léčbu mozkových příhod. Spoluauctorem tohoto akčního plánu vydaného Evropskou iktovou organizací, jejíž přední členové byli hosty konference, je také profesor Robert Mikulík.

Na konferenci byly také prezentovány systémy e-health (elektronického zdravotnictví) a vize v jednotlivých zemích včetně České republiky. Digitalizace zdravotnictví je cestou, která vede k větší efektivitě a zpřesnění všech postupů. Proto je jedním z dalších hlavních cílů sítě IRENE poskytnout evidenci o stavu kvality iktové péče zejména v zemích východní Evropy, kde doposud nebyla kvalita péče monitorovaná. K měření využívají členové sítě mezinárodní registr RES-Q. Tato data jsou důležitá nejen pro nemocnice samotné, ale i pro ministerstva zdravotnictví, která na jejich základě mohou rozhodnout o nových investicích do iktové péče nebo o změně její organizace. Tým profesora Roberta Mikulíka data o kvalitě péče z různých zemí analyzuje a posílá všem členům sítě zpětnou vazbu. „Začali jsme již v roce 2015, kdy jsme vytvořili digitální platformu, která sbírá data o kvalitě péče u pacientů s CMP. Postupně jsme tuto platformu rozšířili do více než 80 zemí na světě,“ uvedl profesor Mikulík. Nemocnice tak mají vzájemné srovnání a zpětnou vazbu o kvalitě poskytované péče. „To, o co nám jde, je, aby pacient měl stejnou kvalitu péče, ať přijde do jakékoliv nemocnice,“ doplnil. Nově chtějí tvůrci projektu vytvořit i IT nástroje, které umožní sbírat data přímo od pacientů.

Vizi elektronizace českého zdravotnictví představil na konferenci MUDr. Miroslav Zvolský z Ústavu zdravotnických informací a statistiky ČR, který zde zastupoval Národní centrum pro medicínské nomenklatury a klasifikace. „Těší mne, že je tu příležitost standardizovat informace, které jsou o této problematice mezinárodně sdílené. Existují sběry dat o pacientech s CMP, které jsou běžně součástí práce a náplní ÚZISu a jsou také součástí národních zdravotních registrů. Snažíme se více vytěžovat data, která máme již nyní v dispozici,“ řekl Miroslav Zvolský. Na konferenci se v rámci diskusí řešily i nové společné aktivity, jako je např. harmonizace propouštěcích zpráv pacientů po CMP v celé Evropě nebo vývoj mobilních aplikací jak pro lékaře, tak pro pacienty po CMP. Lékařům aplikace dokážou poskytnout cílenou zpětnou vazbu o kvalitě poskytované péče, aniž by se museli probírat mnoha statistikami. V budoucnu jim tzv. „virtuální asistent“ poradí, kde jsou mezery v péči oproti doporučením, nebo ve srovnání s jinými nemocnicemi, a jak parametr napravit. Aplikace s virtuálními asistenty budou také mapovat stav pacientů po CMP po propuštění z nemocnice.

Českou republiku druhý den konference reprezentovali zástupci iktových center sdružených do Národní výzkumné iktové sítě STROCZECH (Czech Stroke Research Network). Tato síť vedená prof. Mikulíkem vznikla před 2 lety jako součást výzkumné infrastruktury CZECRIN s cílem realizovat společné i mezinárodní výzkumné projekty. Do sítě STROCZECH se zapojilo již 24 nemocnic z celé České republiky. Na konferenci její zástupci představili výsledky projektů, kterých již realizovali desítku, a své vize do budoucnosti. Cílem sítě je usnadnit provádění vlastních multicentrických akademických studií i zapojení do mezinárodních klinických projektů a touto spoluprací pozvednout výzkum cerebrovaskulárních onemocnění v České republice na nejvyšší možnou úroveň. Prostřednictvím evidence-based výsledků akademických klinických studií jsou získávána nezávislá data (evidence-based medicine), která vedou k vývoji nových medicínských metod, optimalizaci použití léčivého přípravku, individualizaci jeho dávkování ve standardním algoritmu léčby či k aktualizaci klinických osvědčených postupů. Díky propojení vědy, výzkumu a klinické praxe lze dosáhnout efektivnější prevence, přesnější diagnostiky a účinnější léčby, a tím přispět ke zlepšení zdraví a kvality života pacientů po cévní mozkové příhodě. Věda, výzkum a klinická praxe spolu totiž úzce souvisí. „Síť STROCZECH jsem dosud vnímala jen jako začínající iktovou síť. Zde však bylo pozitivní zažít tu velkou energii lidí, kteří jsou její součástí a poznat cíle, které chtějí naplnit. Toto je velice důležité, protože iktovou péči můžeme zlepšit pouze kolektivně s lidmi, kteří chtějí něco změnit,“ řekla po ukončení konference výkonná manažerka Evropské iktové organizace (ESO) Michéle Schaub Jackson.

Mezi hosty konference IRENE byl i vedoucí Iniciativy Angels Thomas Fischer. Tato iniciativa si klade za cíl zlepšit péči o pacienty po CMP na celém světě. Po ukončení programu zhod-

Skupina studijních koordinátorek národní iktové sítě STROCZECH. Na konferenci představily výsledky probíhajících projektů a vizi do budoucích let

notil konferenci těmito slovy: „Pouze jedna třetina pacientů na světě je léčena specialisty v tzv. iktových centrech, což zlepšuje výsledky léčby, tzn. že se výrazně snižuje invalidita a mortalitu. V České republice iktová síť funguje skvěle, máte velmi dobré lídry, a tak se od vás můžeme hodně naučit. Oceňujeme spolupráci s profesorem Robertem Mikulíkem a jeho týmem. Myslím, že na konferenci IRENE bylo uděláno mnoho důležitých kroků k tomu, abychom se posunuli výrazně kupředu.“

Ing. Zuzana Boučková
Cerebrovaskulární výzkumný program
FNUSA-ICRC v Brně

Zaregistrujte se do

Databáze zájemců o účast v klinické studii

- Získejte přístup k nejmodernější léčbě, která není běžně dostupná.
- Sledujte podrobně svůj zdravotní stav s pomocí lékařů Fakultní nemocnice u svaté Anny v Brně.
- Přispějte k výzkumu léčiv pro příští generace.

Vítáme zdravé dobrovolníky i pacienty s nejrůznějšími diagnózami. Dotazník a další informace najdete na fnusa.cz/klinicke-studie/

Jste budoucnost medicíny!

AKADEMIE ICRC OTEVÍRÁ BRÁNY DO SVĚTA KLINICKÉHO VÝZKUMU, OPĚT I OSOBNĚ

Již přes deset let Akademie ICRC dává příležitost studentům/kám středních a vysokých škol nahlédnout a zapojit se do výzkumu ICRC. Některou z aktivit Akademie, mezi které patří online Science Talks, Lab Tours v prostorách ICRC, třídní seminář plný přednášek a diskuzí, doposud prošlo na 3000 účastníků/ic.

Klíčovou myšlenkou je zábavnou a zajímavou formou představit aktivním studentům/kám svět klinického výzkumu a motivovat je pro zapojení do vědy a výzkumu. V současné chvíli je na stáži v některé výzkumné skupině 20 studentů/ek, kteří již tradičně pracují pod vedením svých mentorů/ek. Všichni museli projít víkendovým seminářem, který je pomyslnou bránou pro samotné aktivní zapojení do výzkumu ICRC. Jeden z takových seminářů se konal i začátkem listopadu. Sešlo se na něm 48 účastníků/účastnic, na které čekaly tři dny plné přednášek, diskuzí, ale také třeba různých zpestření v podobě tematických kvízů či jógových okének.

vým tlakem. Pro mnohé to byla první zkušenost v oblasti prezentace výzkumných výsledků a nutno říct, že všechny týmy zvládly zpracovat zadaný projekt naprosto skvěle. Jen jeden ale mohl zvítězit. Byl to tým ve složení:

Adriana Turková – studentka všeobecného lékařství na Lékařské fakultě Masarykovy univerzity

Marie Votavová – studentka Gymnázia Dr. Karla Polesného ve Znojmě

Jan Plhák – student Gymnázia v Zábřehu

Anna Grabovská – studentka antropologie na Přírodovědecké fakultě Masarykovy univerzity

Branislav Brozmann – student geografie a kartografie na Přírodovědecké fakultě a Aplikované informatiky na Fakultě informatiky Masarykovy univerzity

Proč se členové vítězného týmu na seminář přihlásili, co jim účast přinesla, co stálo za jejich úspěchem v soutěži nebo co by vzkázali budoucím zájemcům/kyním o seminář, se dočtete v krátkém rozhovoru níže.

Rozhovor s vítězným týmem:

Jaká byla tvoje motivace pro přihlášení na seminář?

Adriana Turková: Ráda vyhledávám příležitosti, které mě posouvají kupředu! Již delší dobu jsem se zajímala o klinický výzkum a jak to celé vlastně funguje. Chtěla jsem získat informace, něco nového se naučit a setkat se se špičkovými vědci a odborníky. Proto mě také nadchlo, že letos mohl seminář Akademie ICRC konečně probíhat prezenčně.

Marie Votavová: Motivuje mě jednoznačně moje rodina, a to zejména moji sourozenci, kteří mě podporují opravdu ve všem. A když mi sestra, která sama před lety seminář absolvovala, poslala odkaz s pozvánkou ani vteřinu jsem neváhala a začala sepsovat životopis a motivační dopis.

Jan Plhák: Chtěl jsem to zkusit. Přišlo mi to jako velice dobrá příležitost dozvědět se něco nového, tak jsem se přihlásil.

Anna Grabovská: Na semináři mě zaujal především program s nabízenými přednáškami a případná možnost zúčastnit se stáže.

Branislav Brozmann: Na internetu som si vyhľadal možnosti realizácie vo výskume pre študentov v Brne. Takto som sa dozvedel o zaujímavých stážach, ktoré sprostredkováva Akadémia ICRC. Pretože absolvovanie spomínaného seminára tvorilo prerekvizitu pre prihlásenie sa na stáž, neváhal som.

Co se ti na semináři nejvíc líbilo?

Adriana Turková: Nejvíce jsem ocenila týmovou soutěž, která byla pro mě skvělou zkušeností a příležitostí naučit se vytvořit poster na konferenci a následně takový poster v angličtině prezentovat porotě a ostatním kolegům.

Marie Votavová: Odpovědět není úplně snadné. Všechno bylo pro mě nové a velmi naplňující. Líbila se mi atmosféra všech dní, ve kterých jsme měli možnost se vzdělávat, potkávat zajímavé lidi a sdílet s nimi během každého Coffee breaku, který byl vždy příjemnou chvilkou k odpočinku. Vyzdvihnout musím však úžasné přednášky, které alespoň pro mě jako středoškoláka, byly přínosné po všech směrech a naprosto se lišily od toho, co zažívám každý den ve škole.

Jan Plhák: Jednak velice dobrý program a organizace. Dále pak celkový přístup přednášejících. Bylo vidět, že je to opravdu baví a během přednášek byla výborná atmosféra.

Anna Grabovská: Líbila se mi velká tematická různorodost přednášek a to, že mezi přednášejícími byla řada zahraničních výzkumníků.

Branislav Brozmann: Program bol nabitý zaujímavými prednáškami, ktoré si pripravili výskumníci z

rôznych oblastí. Mať príležitosť pýtať sa a získavať odpovede z prvej ruky či praktikovať networking som si cenil najviac.

Co bys vzkázal/a těm, kteří přemýšlejí nad zapojením do semináře ICRC?

Adriana Turková: Je to skvělá příležitost, kterou jinde jen tak nepotkáte! Díky skvělému organizačnímu týmu na vás čekají zajímavé přednášky, milá atmosféra a příjemné prostředí FNUSA-ICRC.

Marie Votavová: Určitě se zapojte do semináře ICRC, je to jedinečný zážitek a nezapomenutelná zkušenost!

Jan Plhák: Ať se odváží trochu zariskovat. Podle mě možnost úplně nové životní dráhy za jeden víkend rozhodně stojí.

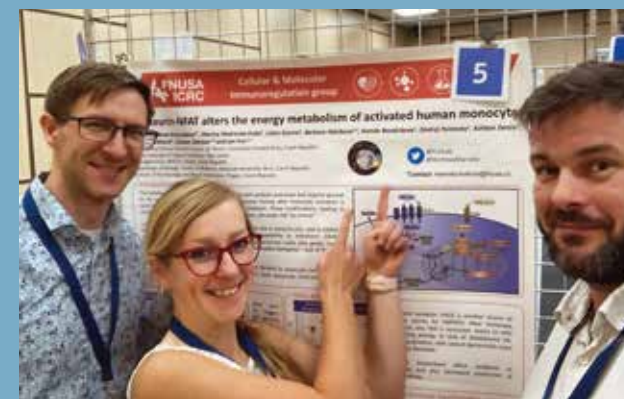
Anna Grabovská: Pokud máte možnost se semináře zúčastnit, rozhodně to udělejte. Je to zkušenost, která skýtá řadu benefitů a pokud studujete střední nebo vysokou školu, může být dobrým ukazatelem, kam směřovat dál.

Branislav Brozmann: Ak máte jasný zámer, rozhodlanie alebo chuť sa niečo zaujímavé dozvedieť, vyskúšajte to.

ICRC STOPA NA IMUNOLOGICKÉM SJEZDU

Začátkem října tým Buněčné a molekulární imunoregulace úspěšně reprezentoval ICRC v rámci XXXIX. Sjezdu českých a slovenských alergologů a klinických imunologů. Ocenění za nejlepší poster v kategorii „Nádorová a transplantační imunologie“ získal Ph.D. student Mgr. Ondřej Vymazal s posterem na téma „Úloha CN-NFAT signální dráhy v lidských neutrofilech“.

„Neutrofile byly dlouhou dobu vnímány jako terminálně diferencované buňky s minimální mírou genové exprese. Novější výzkumy, včetně toho našeho, však ukazují, že neutrofile jsou schopné spouštět expresi důležitých molekul, a to zejména po stimulaci patogenem. Náš výzkum se zabývá dopady terapie CN-NFAT inhibitory na tyto důležité a nepočetnější buňky vrozené imunity.“ Přibližuje svůj výzkum Mgr. Vymazal.

Další ocenění za nejlepší poster, tentokrát v kategorii „Imunodeficiency a antiinfekční imunita“ získala Mgr. Marcela Hortová Kohoutková, Ph.D. s poznatkami o změnách metabolismu imunitních buněk během sepse s názvem „CN-NFAT kontroluje metabolické reprogramování lidských monocytů a přispívá k imunoparalýze během sepse“. „Imunitní buňky se krátce po svém setkání s patogenem aktivují a mění svůj metabolický profil, aby si zajistily dostatečné množství energie a metabolitů na obranu jedince před infekcí. Nicméně pokud je snížena aktivita CN-NFAT signální dráhy farmakologickými inhibitory nebo velkou koncentrací laktátu jako tomu je v případě sepse, imunitní buňky nejsou schopny adekvátně reagovat a ochránit jedince před infekcí, která v případě sepse může mít fatální následky.“

Dále jsme měli možnost představit náš výzkum dvěma pozvanými přednáškami v sekci „Immunologie sepse“ kde jsme prezentovali zejména výzkum zaměřený na zlepšení diagnostiky a prognózy pacientů se septickým šokem.

Přednášku Mgr. Jana Friče, Ph.D., s názvem „Funkční změny monocytů a neutrofilů jako znaky závažnosti vývoje septického šoku“, doplnil MUDr. Martin Helán, Ph.D., s přednáškou s názvem „Imunoterapie v sepsi“ popisující přehled pokroků v diagnostice a vizi další léčby sepse z pohledu lékaře. Celý program konference je dostupný na <https://csaki-sjezd.cz/program/>.

UŽÍVÁNÍ LÉČEBNÉHO KONOPÍ A JEHO VLIV NA SCHOPNOST ŘÍDIT VOZIDLO

I když je užívání léčebného konopí legalizováno v mnoha zemích, stále se objevuje mnoho protichůdných informací, týkajících se bezpečnosti jeho užívání. Na jednu z nich – konkrétně kombinaci užívání lékařského konopí a řízení motorového vozidla, se ve svém výzkumu zaměřili odborníci z Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně.

Předepisování léčebného konopí je čím dál tím častější a týká se zejména pacientů s chronickou bolestí, kteří jsou rezistentní vůči konvenční léčbě. Jedna z účinných látek je také psychoaktivní delta-9- tetrahydrokanabinol, tedy velmi známé THC. Právě THC je jednou z omamných látek, na které se testují řidiči během dopravních kontrol vozidla, po dopravních nehodách apod. Povolena hodnota je přitom velmi nízká, bez postihu je možné mít v krvi pouze 2 ng/ml, od 10 ng/ml jde již o trestný čin.

vaných časových intervalech před a po podání dávky. „Hladiny THC ve slinách byly zjištěny nulové u obou skupin ve všech časových intervalech,“ řekl MVDr. Ing. Václav Trojan, Ph.D. Hodnocení hladiny THC v krvi bylo prováděno na Ústavu soudního lékařství FNUSA. Na základě výsledků tohoto sledování vydalo doporučení také představenstvo České lékařské komory. Z něj vyplývá, že pokud pacient užívá konopí pro léčebné účely pod lékařským dohledem, v malé dávce na noc, není důvod

Rozhodnutí o zaměření výzkumu přitom nebyla nahodilá záležitost. „Tento výzkum jsme realizovali na základě dotazů od našich pacientů. Zajímalo je, jestli předepsaná léčba nemá významný vliv na každodenní činnosti, zejména na řízení,“ uvedl první autor studie MVDr. Ing. Václav Trojan, Ph.D. vedoucí Cannabis Facility Mezinárodního centra klinického výzkumu. Studie si tedy dala za úkol vyhodnotit koncentraci THC v krvi a ve slinách po perorálním podání léčebného konopí a zejména zhodnotit dobu potřebnou k poklesu hladiny THC pod hodnotu 2 ng/ml, kdy je z pohledu zákona řízení legální. „Studie se zúčastnilo dvacet pacientů s chronickou bolestí, kteří dlouhodobě užívají léčebné konopí,“ uvedl MUDr. Radovan Hřib z Centra léčby bolesti Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně.

Pacienti byli pro potřeby výzkumu rozděleni do dvou skupin, přičemž každé byly aplikovány rozdílné dávky léčebného konopí, konkrétně želatinové tobolky o hmotnosti 62,5 miligramů a 125 miligramů. U všech pacientů bylo přitom hodnoceno množství THC ve slinách a krvi v předem defino-

podat podnět k odebrání řidičského oprávnění za splnění následujících podmínek: zákaz řízení motorového vozidla pacientem bezprostředně po požití léčebného konopí a v době cca 6–8 hodin poté; neřídit motorové vozidlo i po uplynutí této doby, pokud se pacient cítí být pod vlivem návykové látky.

„Toto doporučení bylo vydáno na základě ústního sdělení výsledků naší studie, jejíž výsledky vyšly letos v září také v odborném vědeckém časopise,“ dodal MUDr. Radovan Hřib. Výzkum zdravého stárnutí pod vedením ICRC sčítá své úspěchy. Prevence diabetu či porozumění příčinám Alzheimerovy choroby – i tato témata podporuje projekt Molekulární, buněčný a klinický přístup ke zdravému stárnutí (ENOCH), jehož řešitelé se sešli na konci září v Brně. Více než stovka zástupců z pěti špičkových moravských výzkumných center hodnotila dosavadní úspěchy ENOCHu. Projektu se podařilo vytvořit unikátní prostor pro vzájemnou spolupráci odborníků v oboru a uplatnění kvalit každého ze zapojených pracovišť. Získané poznatky jsou dalším krokem na cestě k aktivnímu a zdravému stárnutí.

VÝZKUM ZDRAVÉHO STÁRNUTÍ POD VEDENÍM ICRC SČÍTÁ SVÉ ÚSPĚCHY

Brněnský hotel Continental hostil ve dnech 29. – 30. září 2022 setkání řešitelů projektu ENOCH (MolEcular, cellular and cliNical apprOach to healthy aging). Pod vedením Mezinárodního centra klinického výzkumu (ICRC) v Brně platforma zahrnuje partnery z Univerzity Palackého v Olomouci, Masarykova onkologického ústavu, Ostravské univerzity a Fakultní nemocnice Olomouc. U zrodu projektu v roce 2018 byla myšlenka koordinace výzkumu center věnujících se tématům souvisejícím se stárnutím populace.

Jak v úvodu připomněla profesorka Irena Rektorová, přednostka ICRC: „Cílem není nesmrtelný život, ale zdravé stárání, tedy stárnout aktivně a zdravě.“ K tomu má přispět vývoj nových preventivních, diagnostických a léčebných řešení pro poruchy, které souvisí se stáráním. „ENOCH účelně sjednocuje současný výzkum zdravého stárnutí a beze zbytku využívá svůj potenciál pro sdílení know-how, odborníků a zdrojů v celém regionu.

Právě propojení různých institucí je pro přínos ENOCHU klíčové, protože každý z vědců má své unikátní postupy a expertízu, kterou může oboru nabídnout“, dodává koordinátor projektu, doktor Gorazd B. Stokin z ICRC.

Konkrétně se výzkumné týmy zabývají např. studiem demence, rakoviny, chronických zánětů či srdečních chorob. Tyto poruchy ovlivňují velkou část populace v pokročilém věku, a proto mají vliv nejenom na seniory, ale také na jejich rodiny. Důsledky se rovněž promítají do zdravotnického systému a rozpočtu zdravotnictví a sociálních služeb.

Výsledky přicházejí jak na poli základního výzkumu, tedy v laboratořích, tak se je daří využívat v lékařské praxi. Tým Kardiologie z ICRC například s podporou projektu ENOCH navrhl program prevence diabetu. Na základě měření zdravotního stavu místní populace výzkumníci sestavili soubor účinných opatření ve formě preventivního lifestyle programu, který pravidelně probíhá v prostorách Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně a nabízí účastníkům nácvik životního stylu, který jim bude vyhovovat a zároveň dlouhodobě podporovat jejich život ve zdraví.

Náskok – nejmodernější regenerační studio v ČR
Registrované nestátní zdravotnické zařízení

celotělová kryoterapie v kryokomůře • lokální kryoterapie • hyperbarická kyslíková terapie • fyzioterapie a rázová vlna
masáže • kavárna a dětský koutek • dárkové poukazy • možnost čerpání FKSP • benefity pro zdravotníky FNUSA

NÁSKOK
REGENERAČNÍ STUDIO

Regenerační studio Náskok
Božetěchova 102a • 612 00 Brno-Kr. Pole
+420 602 180 168 • info@naskok.cz • www.naskok.cz

SASTE ROMA: PROJEKT, KTERÝ PROPOJUJE REÁLNÉ PŘÍBĚHY S PREVENČÍ

Iceland
Liechtenstein
Norway grants

Saste
Roma

Projekt Saste Roma (Zdraví Romové) už více než rok pomáhá zvyšovat zdravotní gramotnost ve vyloučených lokalitách. Pod vedením Skupiny veřejného zdraví z Cerebrovaskulárního výzkumného týmu FNUSA-ICRC přibližuje téma zdraví a prevence pomocí osvětových akcí, informačního webu nebo osobních příběhů lidí ze sousedství těch, na které projekt cílí.

O 18 let kratší život.

Na vině je i podceňování příznaků

Náhlá bolest na hrudi, obtíže s dýcháním, pohybem nebo nadměrná žízeň. Příznaky vážných onemocnění, nad kterými ale někteří lidé mávnou rukou. „Buď symptomy nemocí nedokáží rozpoznat, nebo mají pocit, že jim se nic takového stát nemůže. Některým také chybí informace, jak o své zdraví pečovat anebo se obávají návštěvy lékaře,“ vysvětluje vedoucí Skupiny veřejného zdraví Hana Maršálová.

Podle statistik se lidé žijící ve vyloučených lokalitách dožívají v průměru o 18 let méně než většinová populace. S šířením – doslova – životně důležitých informací pomáhají nově vytvořené vzdělávací brožury, na kterých spolupracovali lékaři, sociologové i odborníci na komunity ve vyloučených lokalitách. Součástí každé z nich je příběh jednoho z jejích obyvatel.

Příběh pana Ladislava

Nezvyklé zdravotní potíže – tlak na hrudi, pocení a dušnost – nebral příliš vážně ani tehdy 46letý Ladislav. Když mu lékař sdělil, že jde o srdeční infarkt, byl velmi překvapený. „Manželka chtěla zavolat sanitku, ale já jsem nechtěl. Myslel jsem si, že zvládnou k lékaři dojít sám. Byl jsem mladý, nečekal jsem, že můžu dostat infarkt,“ vzpomíná Ladislav.

Po propuštění z nemocnice musel změnit svůj dosavadní životní styl a začít brát léky. Zhubnul 10 kilo, začal jezdit na kole a plavat. Našel si jinou práci, která ho tolik nestresuje a ke sportu vede celou rodinu. „Nejtěžší bylo přestat kouřit. Už 18 let jsem ale na cigarety nesáhl,“ říká Ladislav a dodává, že mu léčba i informace od lékaře změnila život.

Příběh malé Evičky

S kouřením v domácnosti musela přestat také matka Evičky. Ta se narodila jako jedna z trojčat a před dvěma roky začala mít vážné problémy s dýcháním. K lékaři jí ale rodiče nevzali. „Doktorům jsem se vyhýbala. Bála jsem se, že mě budou za Evičiny problémy vinit,“ přiznává Eviččina matka.

Jednoho dne ale Evička začala lapat po dechu, a tak ji matka okamžitě odvezla do nemocnice, kde Evičku ihned napojili na kyslík. „Bylo mi moc zle. Byla jsem vyčerpaná a hrozně jsem se bála. Když nám řekli, že mám astma, tak se mámě ulevilo. Teď už ví, jak mi má pomoci,“ popisuje Evička pobyt v nemocnici. Nyní už mají rodiče i lékaři její astma pod kontrolou a Evička si opět může naplno užívat dětství.

Příběh paní Moniky

Také Monika kvůli svému zdraví skončila v nemocnici. Nedomohla rozpoznat typické příznaky cukrovky 2. typu. „Příznaky jsem měla dlouho, ale k doktorovi jsem nešla. Kdo měl vědět, že to může být něco vážného?“ přiznává Monika. Protože u ní v rodině nikdo diabetem 2. typu netrpí, nevěděla, že by ho mohla mít. Proto symptomy zlehčovala a dlouho přehlížela.

Po stanovení diagnózy musela Monika začít brát inzulin, radikálně upravit svůj jídelníček a začít pravidelně cvičit. Už teď ale pociťuje, že se její zdravotní stav zlepšuje. „Kdybych tak věděla dřív to, co vím teď. Děkala bych všem proto, abych cukrovku nedostala,“ dodává a ostatním doporučuje, aby své zdravotní potíže nepodceňovali.

Příběh paní Aničky

Jedním z důvodů, proč lidé z vyloučených lokalit nenavštěvují lékaře, je ostych. Kvůli němu řešení svých potíží odkládala i Anička, přestože přišla o práci a přestala se vídat se svými blízkými. „Neměla jsem energii ráno vstát z postele a ztratila jsem veškerou chuť do života,“ popisuje. Za své problémy se velmi styděla, a proto odbornou pomoc vyhledala až ve chvíli, kdy ji k lékaři doprovodily kamarádky.

U něj zjistila, že za vším stojí deprese, která se u ní rozvinula poté, co se jí rozpadlo manželství a musela být odloučena od syna. Následná léčba jí pomohla vrátit její život zpět do normálu a dnes už se na psychiatry dívá jinak. „Psychiatr je doktor jako každý jiný. Mnoho lidí má v dnešní době psychické problémy, jen si o nich na setkání nevykládají,“ potvrzuje Anička a vyzývá další, aby se za své psychické potíže nestyděli a nebáli se říct si o pomoc.

Osobní příběhy jsou inspirací pro ostatní

Příběhy Ladislava, Evičky, Moniky, Aničky a spousty dalších jsou součástí vzdělávacích brožur pro obyvatele vyloučených lokalit. Díky nim se učí, jak se různá onemocnění projevují, jak jim mohou předcházet a co dělat, pokud u sebe nebo u svých blízkých zpozorují jejich příznaky.

„Hrdinové brožurek jsou pro ostatní příkladem i impulsem ke změně životního stylu. Zároveň je na jejich příbězích vidět, že vybraná onemocnění jsou dobře léčitelná, pokud člověk k lékaři přijde včas,“ popisuje smysl zapojení příběhů lidí přímo z vyloučených lokalit do vzdělávacích materiálů odbornice na podporu zdraví Marcela Ely z Cerebrovaskulárního týmu FNUSA-ICRC. Výsledné brožury vysoce ocenili také účastníci kulatého stolu Kanceláře veřejného ochránce práv, ke kterému byla Ely přizvána jako jeden z prezentujících.

V rámci projektu Saste Roma jsou desítky tisíc brožur rozdávány ve všech krajích Česka přímo do rukou lidí, kterých se nižší zdravotní gramotnost týká. Na distribuci spolupracuje Skupina veřejného zdraví se Státní zdravotním ústavem a jejich mediátory zdraví. Partnerem projektu jsou také Fakultní nemocnice Brno a Masarykův onkologický ústav. Projekt je financován z Fondů EHP 2014-2021, projekt č. ZD-ZDOVA2-002.

IDENTIFIKOVALI JSME NOVÝ POTENCIÁLNÍ CÍL PRO LÉČBU SRDEČNÍHO SELHÁNÍ

Srdeční onemocnění jsou doprovázena změnami architektury srdeční svalové tkáně. Tvoří se jizva, která zhoršuje schopnost srdce se stahovat, a nakonec vede k jeho selhání. Rozvoj tohoto stavu souvisí s modifikací vnitřního fungování srdečních buněk, včetně procesů řídicích zrání molekul RNA. Tyto procesy jsou důležité pro tvorbu strukturálních proteinů, které odpovídají za schopnost srdečních buněk vytvářet sílu, stahovat se a nutit srdce tlouci.

Výzkumná skupina pod vedením Dr. Giancarla Forteho z Mezinárodního centra klinického výzkumu (ICRC) v Brně nyní zjistila, jak vznik jizvy v srdci vede ke změně metabolismu RNA tím, že ovlivňuje lokalizaci a funkci proteinu s názvem hnRNPC. Tyto výsledky by mohly otevřít cestu k návrhu nových léčebných postupů založených na zásahu do přemístění tohoto proteinu. Výzkum pobíhá ve spolupráci s Centrem kardiovaskulární a transplantační chirurgie (CKTCH) Brno, Středoevropským technologickým institutem (CEITEC) v Brně, University of Melbourne (Austrálie), King's College, Imperial College London a University of Surrey (Velká Británie). Výsledky výzkumu nyní publikoval přední mezinárodní časopis Science Translational Medicine.

Reference:

Nahrádit: Martino F, Mysore Varadajan N, Perestrelo AR, Hejret V, Durikova H, Vukic D, Horvath V, Cavalieri F, Caruso F, Albihiel WS, Gerber AP, O'Connell MA, Vancova S, Pagliari S, Forte G. The mechanical regulation of RNA binding protein hnRNPC in the failing heart. Sci Transl Med (2022) <https://www.science.org/doi/10.1126/scitranslmed.abo5715>.

Svatoanenské listy

- **Vydává** Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně, Pekařská 53, 602 00 Brno
- Ročník XIII • Číslo 4/2022
- www.fnusa.cz • redakce@fnusa.cz
- **Šéfredaktor** Jiří Erlebach
- **Redakce** Jiří Erlebach, Anna Silná
- **DTP** Ivan Vacke
- **Tisk** Vydavatelství KAM po Česku, s.r.o.
- **Fotografie** archiv FNUSA
- **Evidenční číslo** MK ČR E 19677 • **ISSN 1805-7950**
- Vychází zdarma čtvrtletně v nákladu 1500 ks
- Za obsah dodaných textů odpovídají autoři

Lázně Luhačovice, a.s.

Léčíme dýchací cesty dospělých i dětí

- s léčbou onemocnění dýchacích cest máme **dlouholeté zkušenosti**
 - přijíždí k nám **přes 3 000 dospělých i dětských pacientů ročně**
 - děti léčíme již **od 1,5 roku** • pomáháme s **regenerací po covidu-19**
- léčíme **přírodními minerálními vodami** v kombinaci se **špičkovou rehabilitací**

Požádejte lékaře o návrh na lázeňskou péči nebo přijďte jako samoplátce.

individuální léčebný plán

přírodní uhličitá koupel

inhalace

J
jagu
judg

LazneLuhacovice.cz